

P 1090 (2)

OSZK HÍRADÓ

XXVII. ÉVFOLYAM 7-8. SZÁM

-1984-

7-8

TARTALOM

KRÓNIKA

- 115 A VT munkájából /Összeáll.: Somkuti Gabriella/
155 Kitüntetések
156 Tudományos továbbképzés
156 Személyi hírek és változások

KIADVÁNYAINK

- 159 Részlet egy tévé-műsorból
161 Szablyár Ferenc: A Bibliográfiai Szerkesztőség köszöntése

MUNKATÁRSAINKRÓL

- 163 Beszélgetés Fodor Andrással /Kérdező: Vajda Kornél/

MUNKÁNKRÓL KÉRDÉSEINKRÓL

- 167 Mándy Gábor: Törökbálinton a Tároló Könyvtár
172 A hét embere: Vízkelety András
175 Vári krónika /1984. június 16-augusztus 31./
/Összeáll.: Sonnevend Péter/
177 Az intézmény költözésének irányítása
180 Rólunk írták...
181 B. Gy.: Köszönjük-e egymásnak majd a várban?

TÁJÉKOZÓDÁS

- 182 Vízkelety András: Hungarika-kutatás Isztambulban
184 Restaurátor-kiállítás a Diszteremben
186 Nagy Zsoltné: Az MKE 16. vándorgyűlése /Szeged, 1984. aug. 2-4./

IFJUSÁGI FÓRUM

- 187 Országos Ifjúsági Találkozó /Csúcs Dalma/
188 Az 1984. évi Ifjúsági Parlament /Szeles Rózsa/

KÖNYVTÁRUNK ÉLETÉRŐL

- 191 Bemutatkozik az SZB új titkára /Dr. Illyés Katalin/

O S Z K H I R A D Ó

Az Országos Széchényi Könyvtár
MSZMP alapszervezetének,
Szakszervezeti Bizottságának
és KISZ alapszervezetének lapja

XXVII. évfolyam 7-8. sz. - 1984.

Szerkesztik:
BATÁRI GYULA
BELITSKA-SCHOLTZ HEDVIG
BORSÁNYI ZSUZSANNA
BURÁNY TAMÁS /műszaki szerkesztő/
GERŐ ZSOLTNÉ
JUHÁSZ LÁSZLÓNÉ /a szerkesztő bizottság elnöke/
KIGLICSNÉ KATONA RITA
MARÓTI ÁDÁM
MOHOR JENŐ /felelős szerkesztő/
NAGY ZOLTÁN
ROSTA LAJOSNÉ
SOMKUTI GABRIELLA
Z. HÉJJAS ESZTER

A szerkesztőség címe:
Budapest, VIII. Múzeum krt. 14-16.
Postacím: 1827 Budapest
Telefon: 137-434

Felelős kiadó:
az Országos Széchényi Könyvtár
Szakszervezeti Bizottságának titkára

Készült az Országos Széchényi Könyvtár
sokszorosító üzemében 490 példányban
8,0 A/5 iv terjedelemben
Munkaszám: 84 343
Budapest, V. Guszev u. 1.
Felelős vezető: Rosta Lajosné

Címlapunkon: Új otthonunk bejárata
Fotó: Pálmai József

ISSN 0324-2064

KRÓNIKA

A Vezetői Tanács az elmúlt időszakban Havasi Zoltán mb. főigazgató elnöklétével hetenként rendszeresen ülésezett és rögzített napirend nélkül a folyó ügyeket tárgyalta meg. E vezetői megbeszélések elsősorban várli ügyekkel foglalkoztak, mivel ezek fontossága és sürgőssége most minden mást megelőzött. Részben ez is oka annak, hogy egy-egy átfogóbb szakmai kérdést tárgyaló írásos előterjesztésre már hónapok óta nem került sor.

KITÜNTETÉSEK

Augusztus 20., alkotmányunk ünnepe alkalmából

Szabó Ervin Emlékérem kitüntetésben részesült

Bereczky Lászlóné /KMK/

Szocialista Kulturáért kitüntető jelvényt kapott

Belitska-Scholtz Hedvig /Szinháztörténeti Tár/

Miniszteri Dicséretben részesült

Kovács Katalin /KMK/

Sövény Zoltán /Olvasószolgálat/

TUDOMÁNYOS TOVÁBBKÉPZÉS

A Tudományos Minősítő Bizottság 3 évi időtartamra felvette belföldi tudományos továbbképzésre Heltai Jánost és Szabó Andrást. 1984. szeptember 1-én kezdik meg központi ösztöndíjasként továbbképzésüket.

Németh S. Katalin és Szabó Géza központi ösztöndíjasként, Csapodi Miklós levelező ösztöndíjasként folytatja az 1983. szeptember 1-én megkezdett belföldi tudományos továbbképzését.

SZEMÉLYI HÍREK ÉS VÁLTOZÁSOK

ÚJ DOLGOZÓINK:

/Új rendszerű besorolásaik/

Bacsa István szakmunkás I. Gazd. Ig. MFO; Boros Józsefné betan. munkás II. Gazd. Ig. MFO; Dienes Lászlóné betan. munkás II. Gazd. Ig. MFO; Egri Aranka szakalk. IV. Főléspéldány Központ; Farkas Attiláné betan. munkás II. Gazd. Ig. MFO. Honffyné Felhő Ágnes szakalk. II. KMK; Horváth Gyöngyvér szakmunkás I. Mikrofilmtár; Horváth Sándorné betan. munkás II. Gazd. Ig. MFO; Kertész Józsefné betan. munkás II. Gazd. Ig. MFO; Kis Dala József rendészeti vezető Főigazgatóság; Kulcsár-Ebeling Kinga szakalk. IV. Gyarapítási Osztály; Kullin Imréné szakalk. II. Repertórium Szerk; Kun Lászlóné betan. munkás II. Gazd. Ig. MFO; Kuslits László szakalk. II. Raktári Osztály; Lénárt Pálné betan. munkás II. Gazd. Ig. MFO; Dr. Léces Melinda szakalk. IV. KMK; Lukáts Ivánné főmunkatárs KMK; Nógrádi Péter szakalk. II. Zeneműtár; Pálmai József műhelyvezető Mikrofilmtár; Dr. Rózsa Györgyné főmunkatárs I. Főosztály; Somorjainé dr. Gléria Zsuzsanna szakalk. IV. Katalógizáló Osztály; Szelbert Józsefné ügyintéző II. Gazd. Ig. MFO.

Tanulmányok befejezésével kapcsolatos - további intézkedésig még régi rendszerű - besorolásváltozások

Borsa Zsófia szakalk. I., Borsányi Ferenc szakalk. I., Both Magdolna szakalk. I., Haász Erzsébet szakalk. I., Inotai István szakalk. I., Kasánszky Zsombor szakalk. I., Maczika Béla szakalk. I., Ribáné Bászler Katalin szakalk. I., Somogyváry Gyula szakalk. I., Somorjai Olga szakalk. I., Velich Sándorné szakalk. I.

Bárdosy Éva szakalk. II., Halmai Szilvia szakalk. II., Lyublyanovics Katalin szakalk. II.
Fillérné Érdi Marianne szakalk. III., Fodor Eszter szakalk. III., Szabó Zoltán
szakalk. III.

Csillag Ildikó műhelyvezető

Új rendszerű besorolás-változás:

Bereczky Lászlóné főmunkatárs

Csoportvezetői megbízatások:

Kozák Miklósné

Könyvek Közp. Kat. O.-nál,

Kökössy Gabriella

Gyarapítási O.-nál,

Révay Rita

Főig., Nemzetközi Kapcsolatok Csoportja

Új szolgálati beosztás: /régi rendszerű besorolások/

Botka Ferencné főmunkatárs I. Olvasószolgálat

Tóth Sándorné főmunkatárs II. Kézirattár

Eltávoztak a könyvtártól:

/régi rendszerű besorolásuk/

Nyugdíjazással:

Debreczeni Károlyné betan. munkás II., Görgeyné Kovács Katalin szakalk. II. csop. vez.,
Dr. Kelecsényi Gábor főmunkatárs I., Dr. Pákh Tiborné szakalk. II., Pócsi Árpádné
szakalk. II., Zircz Péter főigazgatóhelyettes

Áthelyezéssel:

Beöreöndy Anikó szakalk. I. Sallai Imre Ált. Isk., Ernszt Mihályné betan. munkás II. Magyar
Nemzeti Múzeum, Dr. Fried István főmunkatárs I. JATE BTK., Halasi Adrienne ügyviteli
alk. I. Állami Könyvtarjesztő V., Szabó Ernő szakalk. IV. Pomázi Műv. Ház és Kvt., Szabó
Pálné betan. munkás II. Bp-i Távbeszélő Ig., Vajgel Józsefné ügyintéző III. "Zöldmező"
MGTSZ., Dr. Vizkelety András főmunkatárs I. ELTE BTK.

Munkaviszony megszűnt:

Barda Beáta szakalk. I., Járdai György szakmunkás I.

Kilépett:

Sárvári Bene Attila betan. munkás I.

Felmondott:

Bán Józsefné betan. munkás II., Csekovszky Judit szakalk. II., Csepregi Klára szakalk. I.

- Végtelenül sajnálom, könyvtárosnak nem alkalmas
(Fajszai Károly gyűjteményéből)

KIADVÁNYAINK

RÉSZLET EGY TÉVÉMŰSORBÓL

Gazda István tudománytörténésznek a közelmúltban megjelent szakbibliográfiákról elhangzott ismertetéséből közöljük az alábbi részletet, amelyet a szerkesztőség kérésére a szerző lerövidített.

/Gondolkodó, 1984. június 8. 20 óra, MTV 2./

- Magyarországon a könyvnyomtatásnak már legalább 500 éves múltja van és hogy lényegében milyen könyvek is jelentek meg nálunk, hát bizony erről nem tudunk túl sokat. Főként azért nem, mert a korábbi évszázadokban nagyon kevesen vállalkoztak arra, hogy regisztrálják ezeket a tudományos, illetve szépirodalmi kiadványokat. Az utóbbi évtizedekben azonban szerencsére több olyan vállalkozás is megindult, amely most már bemutatja számunkra, milyen is volt a magyar könyvkiadás az 1400-as évek végétől napjainkig.

Ime mindjárt egy kiadvány, amely a napokban jelent meg: a Régi Magyarországi Nyomtatványok 2. kötete. Minden olyan nyomtatványt "régi magyarországi" jelzővel látunk el, amely 1711 előtt jelent meg, sőt az új rendszerezés szerint az 1800 előtt megjelenő kiadványok mind ebbe a kategóriába tartoznak. Ez igen nagy munka, hiszen a világ összes nagy könyvtárából be kell gyűjteni mindazokat a kiadványokat, amelyek Magyarországgal kapcsolatosak, illetve amelyeket Magyarországon nyomtattak és magyar vagy idegen nyelven jelentek meg. Pár évig eltart ez a gyűjtés és az új vállalkozásnak jelent meg most a II. kötete és várjuk a folytatást, hiszen ez legalább öt-hat kötetnyi terjedelmű lesz majd.

Ma ezeket a munkákat már kutatócsoportok készítik, a múlt században még egyes megszállottak, mint például Szinnyei József egymaga állt neki, hogy rendszerezze az 1900-ig vagy mondjuk általában a millenniumig megjelent magyar kiadványokat és ezt mindjárt a szerzők neve mellett tüntette fel. Elég szorgalmas ember volt Szinnyei, hiszen 80 év alatt 30 ezer magyar író életét és munkásságát tudta feldolgozni. Erről naplót is vezetett: mindennap fél kilenckor kezdte a munkáját, akkor kezdte a címlétrást, délelőtt folytatta, délben tartott egy 20-25 perces ebédszünetet és délután ugyanígy ment tovább. Mindez 80 esztendőn át, s mint említettem, ennyi idő alatt is csak 30 ezer életrajzot tudott feldolgozni, ami félelmetesen nagy szám.

Mellette egy másik nevet is azért érdemes megemlíteni Petrik Gézáét. Petrik Géza még szorgalmasabb ember volt, ő ugyanis még ebédszünetet sem tartott és így sikerült neki a

magyarországi könyvészetet feldolgoznia 1712-től 1920-ig. De 1920-nál megállt a tudomány... Az 1920 utáni magyar könyvészetnek nem volt összegzése. Nem tudtuk pontosan, hogy mit is adtak ki a két háború közötti időszakban. Pedig lényegében azt lehet mondani, hogy a helyes történelmi tudathoz, ennek pontos kialakításához, megfelelő megalapozásához szükség van a korábbi nyomtatványok pontos ismeretére.

Nos, az Országos Széchényi Könyvtár segített ezen a gondon, meg tudom önöknek mutatni most azt az új sorozatot, melynek ez a kötete épp ma került ki a nyomdából: Magyar Könyvészet 1921-44. Mit gondolnak hány kiadvány jelent meg ebben a huszegynéhány esztendőben? Hát nem kevesebb, mint 150 ezer önálló kiadványról tudunk és akkor ebben még nincsenek benne a folyóiratok és a kisebb különlenyomatok. Igen nagy anyag. Ezt most nyolc kötetben fogja összegezni a Könyvtár. Eddig három darab jelent meg ebből a sorozatból, amit most önöknek mutatok, ez az I-es sorszámú kötet, amely az általános műveket a filozófia és a teológia irodalmát rendszerezi. Nagyon nagy vállalkozásról van szó, több szakember hosszú évtizedeken át gyűjtötte az anyagot és erre például a felszabadulás előtti évtizedekben senki nem vállalkozott, még a Nemzeti Könyvtár sem. Ezt a hatalmas lemaradást kellett most pótolni és most már tudjuk, hogy ebben az időszakban milyen fontos matematikai, fizikai, csillagászati és társadalomtudományi kiadványok jelentek meg és ma már a kutatók munkáját nagyban tudjuk segíteni, hogy megmutatjuk ezeknek a pontos címeit, megmutatjuk, hogy ezek milyen sorozatok részeként jelentek meg. Meg tudjuk mutatni azt, hogy ugyanabban a témakörben még ki, mit publikált vagyis a kutatómunkát ma már - azt lehet mondani, hogy - teljessé lehet tenni könyvészeti szempontból. Nem kell a kutatónak egyenként végignézni a cédulákat a könyvtárban, hiszen kinyitja ezt a nyomtatott katalógust, aholis - ez egy nagyon nagy újdonság - megtalálhatja a könyvek raktári számait is.

Van ennek egy modernebb eljárása is, nevezetesen a számítógépes bibliográfia. Ime a "Magyar Könyvészet 1982"-es kiadvány, amelyet ugyanugy a Nemzeti Könyvtár állít elő, mint a Horthy-korszak bibliográfiáját. Ennek a kiadványnak az a nagy újdonsága a korábbiakhoz képest, hogy ezt már számítógéppel készítik. Mi a számítógépes bibliográfia nagy előnye? Hát az, hogy könnyebb a rendszerezés és hogy a számítógép ezekhez az iszonyúan vastag kötetekhez elkészíti a mutatót. Ő maga elkészíti, tehát nem kell egyenként a szavakat kigyűjteni, cédulázgatni és sokkal kisebb a hibalehetőség. Nyilván ez már a jövő, hiszen ezeket az anyagokat később komputerben is lehet tárolni és akkor lehetséges az, hogy egy másik könyvtárban dolgozó kutató egyszerűen az ottani gép segítségével mintegy "lekéri" a megfelelő könyvcímet és azonnal kézbe is tudja venni, hiszen a pontos címleírás ebben megtalálható.

Megintcsak nem kevés számú kiadványról van szó, hiszen, mint tudják egy-egy évben, Magyarországon körülbelül tizezer önálló munka jelenik meg és ezeket évről-évre rendszerezni bizony rendkívül nagy feladat. Szerencse, hogy ez a számítógépes módszer ma már egységessé vált és bízunk benne, hogy ez nemcsak a bibliográfiáknál lesz majd maradandó és fogják elfogadni a szakemberek, hanem például a lexikonok készítésében is, hiszen ott is nagyban segítené a munkát és meglehetősen gyorsítaná ennek az előállítását. Hogy miért gyorsítja? Egyszerűen azért, mert a számítógépben összegyűjtött anyagokat rá lehet kapcsolni egy nyomdagépre és az kinyomtatja. Tehát nem kell a szövegeket egyenként újra kizsedni és

ezzel jónéhány sajtóhibát el lehet kerülni. Ez egy óriási dolog. Ez az amire azt lehet mondani, hogy tényleg forradalmi és amit Szinnyei József, vagy Petrik Géza - hiába dolgozott nyolcvan évig - soha nem tudott megtenni, hiszen a nyomdahibákat már nem tudta kikerülni, mert ahogy az egyik kötetet nyomtatták, ők irták a következőt. És mindezt most már sikerült kiszűrni az új számítógépes bibliográfiák segítségével.

A BIBLIOGRÁFIAI SZERKESZTŐSÉG KÖSZÖNTÉSE

"Magyar Könyvészetért" köszönet és hála,
Nyolcszáz és negyvenegy - mondja a lapszáma,
Általános művek, vallás és bölcsélet,
Böngészgetni benne élvezettel lehet.

Legalábbis nekem, kinek e kor kinyílt,
S látta még Szegeden egykor Bognár Cecilt,
S vele kapcsolatban nem rejtély és talány,
Ki volt e névmögött: fiú-e vagy leány.

És a többiek is, papok és tanárok,
Majd' minden oldalon ismerősként járok,
Kllesberg és Hóman, Bangha, Kornis Gyula...
Példázza, hogy a hír gyorsan elavula.

És a gyerekkönyvek! Ezek apó s mások,
Hajdan majdnem ronggyá olvasott írások,
Csodakönyv, Tündérbkert, Mesés vásárfia,
Tábori Piroska és Blaskó Mária.

Tisztes almanachok és híres naptárak
Letűnt világunkról szóló kommentárok,
Mindenféle naptár! Rajzos és képtelen,
Kicsiben egy egész furcsa történelem:

Mennyi egyesület, ujság, felekezet,
Miről mai korunk már elfeledkezett,
Szaknaptár bádogos s' szerelőik számára,
Mikor még e szakma atyáról fira szálla.

Sok kalendárium, nagy, kicsi és képes,
Egyikben jótanács, hogy készül a rétes,
Másikban imádság, jóslat harmadikban,
Még a mozdonyfűtők évkönyve is itt van.

Többről nem is szólok, pedig nagy e téma,
S e könyvnek visszhangja talán nem lesz néma,
Komoly ítéshangján, milyen Czine, Bata...
Mennybe megy a szerzők tudós kis csapata;

Komjáthy Miklósné, aki szerkesztette,
Ki ez adattengert betürendbe tette,
Aki átfésülte filosz tudománnyal,
Közben megbirkózva seregnyi talánnyal,

Froemelné és Kissné, Magyaréné, Simonné,
A nagy műhöz képest kevesen. Ki hinné?
S nehogy kimaradjon a lektori gárda,
S tartalmi osztályzó S.-né Lengyel Márta,

És még sokan mások, kiknek kisebb rangja,
Megemlíti őket a könyv előhangja:
Szaklektor és nyomdász, gépelő és szedő,
Névsoruk csakis így teljes, előkelő.

S ha már így együtt van az alkotó tábor,
Ne zavarja őket semmiféle hábor:
Nyomdai átfutás és anyagi gondok,
A százból ezuttal most csak kettőt mondok.

Terv váljék valóra s mutasson egészet,
Nyisson új korszakot a magyar könyvészet,
Az alkotók nevét hirdesse új téka,
Megbecsülésüket Molnár boritéka.

Legyen az új könyvtár nemzetünknek éke,
A nyájas olvasók békés menedéke.
British-t tanulásra kelljen oda hini,
S büszkén írjon róla majd egy új Bonfini.

Kablay Ferenc

MUNKATÁRSAINKRÓL

BESZÉLGETÉS FODOR ANDRÁSSAL

Kérdező: Kedves Bandi, abból az alkalomból beszélgetünk, hogy 25 éve dolgozol az OSZK-ban. Hogy kerültél ide?

Fodor András: Könyvtárosi diplomám 1951-ből származik, tehát elvileg már sokkal korábban is az OSZK-ba kerülhettem volna, ám hosszú időn keresztül szinte erőszakkal tartottak távol a könyvtárosságtól, amihez pedig nekem magamnak kedvem volt. A Pártközpont az Írószövetségbe delegált lektornak, és mivel ez ellen nagyon kapálóztam – minél messzebb akartam kerülni az akkori Írószövetségtől, tüzzel-vassal csak el a környékéről is – büntetésképpen a Népművelési Iskola-ra helyeztek – csak hogy ne lehessenek könyvtáros. Erre csupán a diploma megszerzése után hét évvel, 1959-ben kerülhetett sor. 1959-ben alakult a KMK, kerestek valakit, aki az állománygyarapítás kérdéseivel foglalkozna. Megfelelőnek látszott ehhez egy író-könyvtáros. Nekem is tetszett a feladat. Korábbi munkahelyeimről, előző ténykedéseim színtereiről Sebestyén Géza vallatott. Szóltam az Eötvös Kollégiumról, amelynek tagja voltam – azóta persze megszűnt. Munkatársam voltam a Válasz folyóiratnak, megszűnt a lap; a Népművelési Iskola is megszűnt, nemkevésbé a Csillag c. folyóirat, ahol 1954-57 között dolgoztam. Csak nem akarod azt mondani, hogy az OSZK is megszűnik? – kérdezte ijedten Sebestyén Géza. Most bizony felelhetném neki, hogy a Múzeum u. 3. sz. alatt hamarosan...

K: 25 év nagyon hosszú idő. Persze vannak, akadhatnak olyanok, akik restségből, tehetlenségből ragadnak meg egy helyen ilyen sokáig, másokra viszont nincs szükség másutt, nem csábítják el őket. Nálad más a helyzet. Kitűnő, fényes állások közt válogathattál volna, miért maradtál meg mégis az OSZK-ban?

FA: Valóban többször elmehettem volna, de éppen ezért pontosan tudom azt is, miért nem mentem el, miért dolgozom mind a mai napig ugyanott, ahova annak idején felvettek. Két ilyen okom van. Az egyik hogy értelmét, célját, súlyát érzem az ottani közös munkának. A másik, hogy a szűkebb intézmény, ahol dolgozom, átmeneti zavarok, nehézségek ellenére is olyan maradt, hogy szerettem, szeretek benne lenni. Persze volt időszak, amikor el kellett gondolkodnom, nem kellene-e mégis más helyet keresnem. Voltak intrikák, volt rossz is a légkör,

ám éppen ilyenkor hallottam jóakaróimtól, hogy nem nekem kell ezért elmennem. 1984-ben nyugodtan megállapíthatom, hogy valóban nem én, azok mentek el, akik az intrikákért, a rossz légkörért felelősek voltak. Ez a hely, ahol munkálkodom, közel van, mindig is közel volt az irodalomhoz és közel volt az értelmes, értékes emberekhez is. Aranyat ér az a munkaközösség, ahová az ember szívesen jár, ahol az egymás becsülésének, kölcsönös tiszteletének légkörét érezzük. Védelem is volt számomra ez a munkahely olyan időkben, amikor egyénileg, íróként nagyon rosszul éreztem magam a saját bőrömben.

K: Tehát kitarítottál egyetlen poszton huszonöt éven keresztül. Mit csinálsz, mit csináltál itt?

FA: Ahol most egy osztály dolgozik /Gyűjteményfejlesztési és Bibliográfiai Tanácsadó Osztály/, eleinte egyedül voltam. Az állománygyarapítás, állományalakítás kérdéseivel foglalkoztam, az Új Könyvek megindítását készítettem elő. 1961-ben éppen azért küldtek ki az NDK-ba /ez volt az egyetlen külföldi utam könyvtárosi minőségemben/, hogy a leendő Új Könyvek szisztémájához tanulmányozzam a példákat, lehetőségeket. 1964-ben azután - Ónody Miklós csoportja meg is indította a folyóiratot. Ebben - persze más feladatok mellett - mindvégig szerkesztettem és szerkesztem a magyar költészet anyagát. Ez a folyamatos munka nagyon segített abban, hogy líra és olvasás, irodalom és közönség kapcsolatát alaposabban lássam, mintha csak független író lennék. Azért sem tartanám megfelelőnek, hogy ne tartozzam szorosan ehhez a munkahelyi közösséghez, mert az írónak föltétlen haszna lehet abból, ha munkahely szerint is beletartozik a társadalomba, a nem írók világába.

K: 25 év alatt nagyon sok minden megváltozhatott, a Te szűkebb munkahelyeden mi történt? Mondd el kérlek azt is, ami jó, azt is ami hátrányára alakult!

FA: Persze sok minden változott - gondolj csak arra, hogy milyen keserves körülmények között kellett az első felméréseket végezni a közművelődési könyvtárak helyzetéről, hogy milyen törzsanyagjegyzékeket kellett összeállítanunk, hogy mennyi helyszíni szemlére, jelentésre volt szükség, amíg a jelenlegi rendszer kialakult. De igen erős az állandóság érzete is bennem. Az Új Könyvek lényegében ma is az, aminek annak idején megalapítottuk, és hogy szükség van rá, sőt hogy létezni sem lehetne nélküle, ezt gyakran tapasztalom és már régóta tapasztalom. Az Új Könyveket persze igen sok szempontból lehet bírálni, de kétségtelen, hogy - dolgozzon bármily nehéz körülmények között /mert hiszen ilyenek közt végzi munkáját a szerkesztőség/, mindig megőrizte objektivitását, mindig igyekezett elkerülni a fellengzősséget, az irodalmias stilvirágokat, tárgyilagos, informáló célkitűzéssel és gyakorlatával szinte egyedülálló orgánus. Semmiféle elfogultságot, részrehajlást nem lehet kitapintani mögötte.

Persze nem minden alakult pozitív irányban. Ugy érzem, ma már sokkal messzebb került a szerkesztőség a könyvtárosoktól, mint régen volt, nehezebben tudja feldolgozni a visszajelzéseket, üzemszerűbbé vált. A gépesítéssel kapcsolatban másutt is tapasztalhatók, érezhetők a - kétségtelen előnyök mellett - a hátrányok is. Kiiktat értékes emberi mozzanatok a munkából, megterhel nem kevés szervezői - vagyis nem szerkesztői - feladatokkal, függővé teszi a munkát más részlegek anyagaitól, azok beérkezésétől stb. Azt a kiszolgáltatott-

ságot, amit az új szervezetben érzek, egyetlen más szerkesztőségben sem tapasztaltam. Állunk a gép mellett és várjuk az outputot. Emiatt némi lelkiismeretfurdalásom is van: ebben a típusu munkában már kevésbé veszek részt, ezt ifjabb kollégáimra hagyom.

K: Bandi, Te - nem tudok rá jobb szót - prominens személyiség vagy. Fel sem tudnám sorolni kitüntetéseidet, közéleti funkcióidat, írói-költői rangodról pedig azért nem érdemes szólni, hisz ilyenként egy egész ország ismer immár nagyon régóta. Hogyan lehet valaki egyszerre illusztris ember, prominens személyiség és könyvtáros, hivatalnok?

FA: Az ilyenféle emberek - írók, költők - iránt régóta tapasztalható valamiféle előítélet a hivatalokban. Velem kapcsolatban is volt ilyesmi. Lesz-e ziccfleise is? - kérdezték. Hát volt. Az azonban kétségtelen, hogy az ilyenféle emberek kikoptak a könyvtárakból, az OSZK-ból is. Szűkebb portánkon egyedül maradtam. De a fejlődésnek ezt az irányát aggodalommal nézem. Nem tetszik sem az, hogy mindenki azonnal elmegy régi helyéről, ha valamivel is jobbat, "illőbbet" kínál nekik, sem az, hogy nagyon is könnyen eleresztik a nevesebb munkatársakat. Vajon megéri-e? Nem jelent-e többet az intézménynek valamely munkatársa hire-neve-rangja, mint az a hátrány, hogy az ilyen "prominens" esetleg kevésbé illik be a munkahelyi szervezetbe. Vajon nem az intézmény rangját emelik-e az ott dolgozó híres emberek?

Az OSZK-ban mindenkor szép számmal voltak jelentős írók, irodalomtörténészek, nagy tudósok, ők adták meg a könyvtár szellemi aureáját. Hatalmas huzóerőt jelentettek a fiataloknak, személyes példájuk, az, hogy oda lehetett menni hozzájuk igen sokat számított. Ma nem ez a helyzet, és kár, hogy nem ez. Persze disz-embernek lenni semmiképp sem jó. Az optimális talán az lenne, ha fiatal tehetségek, nemcsak könyvtári hivatalnoki munkában tevékenykedők lennének nagyjából. Nekik viszont célszerű megfontolni azt, hogy első a könyvtári munka. Annak becsületes, alapos, magas szintű elvégzése feltétele annak is, hogy bizonyos toleranciára, hivatali könnyebbitésekre számíthassanak. Nyilván van megoldás, lehetséges a kettő összekapcsolása, azt hiszem nekem is sikerült. Ma már persze, közéleti terheim óriási megnövekedésével nem tudok a régi módon, teljesen szabályosan eleget tenni hivatali munkámnak. Környezetem azonban éppen most nem érezteti velem, hogy ballaszt lennék, hogy akárhová megyek az országban, őket képviselem - ezt tapasztalom ma is. Egyébként is azt hiszem, hogy egy szellemi ember működése mindenképp termékenyítően hathat a könyvtári munkára, távlatot adhat neki.

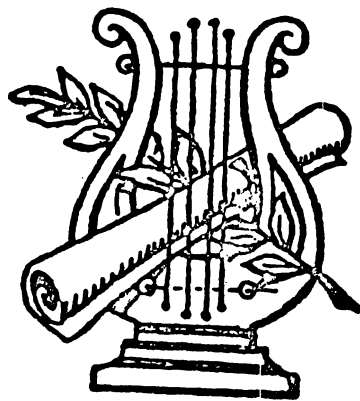
De - ezt még egyszer hangsúlyoznám - a fiatal író ne "prominensnek" jöjjön a könyvtárba. Dolgozzon meg keményen, becsületesen a megbecsülésért.

K: Író vagy, írók közt forogsz, szerkesztőségek irányítója, belső munkatársa vagy, biztosan tudod, érzed, hogy vélekednek irótársaid az OSZK-ról.

FA: Bizony nem becsülik kellőképpen. Nincs az OSZK-nak kellő kisugárzása, szellemi rangja az irótársadalomban, nem tekintik szellemi központnak. Amikor az Írószövetségben azt próbáltam sugalmazni, hogy a Szövetség vállaljon védnökséget a vári építkezés felett, igen nehéz volt megmagyarázni, miért is fontos az írók számára a Széchényi Könyvtár. Voltak az OSZK-nak értékes, példamutató kezdeményezései irodalomban, művészetben, zenében, nagy kár, hogy ezek elmaradtak, abbamaradtak.

Pedig a könyvtár, a könyvtárosok igen sokat tehetnek az irodalomért. Az Új Könyvek csak a legutóbbi időben is két lektort adott a Szépirodalmi Kiadónak. Az Írószövetség egy rendezvényén - egy verskötet-sorozat értékelése volt a téma - egyik könyvtáros kollégám referátuma igen nagy visszhangot váltott ki: Hát ilyen intelligensek a könyvtárosok?! De - sajnós - hiányos az írók és a könyvtárosok közvetlen kapcsolata. Pedig a közvetlen kapcsolat igen termékeny lehet; nem egy példa van arra, mit tehet egy jó könyvtáros az író, az irodalom érdekében, a közvetítésben író és olvasó közt. Egyebek közt ezért munkálkodik az a kisebb kör is az OSZK-n belül, ahol dolgozom. A KMK-ban ma is Sallai István utmutatásai jelentik a mércét. Az ő érték kiválasztó tehetségét örökölték a KMK igazgatói. Ezért szeretek itt dolgozni.

Kérdező: Vajda Kornél

MUNKÁNKRÓL KÉRDÉSEINKRÓL

TÖRÖKBÁLINTON A TÁROLÓ KÖNYVTÁR

A Tároló Könyvtár /TK/ céljával, feladatával jelen tájékoztatónkban nem foglalkozunk. Elegendő, ha utalunk arra, hogy sok előkészítő munka és vita után született meg a TK végleges koncepciója, melyet az OSZK vezetői tanácsa /VT/ 180/1979. sz. határozatában rögzített, majd az 1853/1982. sz. előterjesztésben a TK működési rendjét is jóváhagyta, amelyek jelenleg is megszabják tevékenységét.

Elhelyezés /épület, felszerelés, berendezés/

A TK elhelyezésére vonatkozó első tervek a 70-es évek közepén készültek el. Ezekben az elképzelésekben a TK elhelyezése már a törökbálinti DEPO II. raktártelepen jött számításba. Ezt a koncepciót megzavarta az, hogy 1978. márciusában alkalom kínálkozott egy viszonylag gyorsan, a törökbálintinál hamarabb igénybe vehető raktár megvételére. Az OSZK főhatóságától engedélyt kapott arra, hogy megvásárolja a Pest-Komárom-Nógrád megyei Élelmiszer- és Vegyiáru Nagykereskedelmi Vállalat budafoki raktár épületeit. A két 6 szintes raktárépület egyike semmi átépítést sem igényelt, a könyvtári állványzat felszerelése után azonnal használatba vehető lett volna. Ez ideális megoldásnak kínálkozott, de sajnos nem lett belőle valóság, mert a vállalat nem jutott az ígért raktárhoz, ahova költözhetett volna. Ezért 1980 végén vissza kellett térni a törökbálinti megoldáshoz. Ennek a kitérőnek az lett a következménye, hogy az 5. sz. épületben az a raktárszelvény, amelyet könyvtárunk kapott, utolsónak készült el. E raktárrésznek felét használhatjuk, másik felét az Operaháznak raktárként átengedtük 1986. december 31-ig.

A birtokunkba került raktárrészben /652 m²/ két ütemben készült el a 3 szintes raktár, a szokványos könyvtári polcokkal. A belső munkálatok elvégzése, a szükséges füst- és tűzjelző készülék felszerelése után került sor az illetékes tűzoltóparancsnokság szemléjére. A tűzvédelmi engedély megadásának időpontja: 1984. január 12. Ennek birtokába kellett a DEPO-SZKV igazgatóságának az illetékes tanácstól a használatbavételi engedélyt megkérni. Az épület és a műszaki berendezés átadása 1984. február 16-án volt. Az akkor rögzített legfontosabb hibák kijavítására csak részben került sor.

A munkahelyek világosak, egészségesek, berendezésük megfelelő. A munkahely takarításá-

ra a DEPO biztosít munkaeerőt, aki feladatát a munkatársak munkaidejével azonos időben végzi. A TK jelenlegi felszerelése minimális, egy mikrofilmleolvasó berendezésből és egy gyorsmásolóból áll, de egyelőre ez sincs kihasználva. Megállapodás biztosítja a telexhasználatot a DEPO területén működő OMIKK részlegében.

Költözés

A költözés lebonyolítására az OSZK-ban alakult Könyvtárrendező VGMK kapott megbízást. A szállítás lebonyolítása az osztály betelepítési ütemterve alapján történt, f.év március 30-tól április 28-ig, munkaidő után. Kiszállításra került a TK állományának un. modern feldolgozott anyaga /a magyar könyvek és periodikumok 1851-től napjainkig/ ebből az MA, MB, MC, MD jelzetű, kb. 120 000 kötet polcról-polcra, az ME jelzetű kb. 15 m³ máglyázott anyag pedig ládázással és az új helyen történő máglyázással, a feldolgozatlan állományból 10 m³ máglyázott anyag, valamint a TK butorzata.

A gmk munkáját gyorsan, az állományvédelem maximális betartásával, az ütemtervnek megfelelően, jól végezte el.

A szállítás gmk-val történő lebonyolításának előnye:

- munkájukat önállóan végezték,
- az osztály napi munkáját nem zavarta,
- az osztály munkatársai mentesültek a nagy megterhelést jelentő manuális munkától.

Állomány, gyűjtőkör, gyarapodás

A TK állománya két nagy csoportra tagozódik:

- a/ az un. régi anyagra, ez áll az 1850-ig megjelent területi és személyi hungarikumból és az 1800-ig megjelent külföldi anyagból. Ez az állományrész most nem került kiszállításra, erre majd csak akkor kerülhet sor, ha az első és a többes példányok szétválasztása megtörténik. Jelenleg az előkészítő munkálatok folynak.
- b/ Az un. modern anyagra, aminek a kiszállítása megtörtént /ld. az előző pontban/

A TK gyűjtőköre válogató jellegű. Legfontosabb korlátja, hogy csak a felkinált fölös példányok alapján igényelhet. Ez történik az osztály jegyzékei, valamint a könyvtárak által összeállított jegyzékek alapján. Ebben az esetben igénylése a hetedik helyen kerül kielégítésre. Az MM-től kapott kötelesepéldány-maradványok /fölsöpéldányok/ alapján pedig közvetlenül kerül sor hiányainak pótlására. /A TK által nem hasznosított példányokat - a könyvtárak utólagos igényeinek kielégítésére - tartalékként helyezük el raktárunkba./

A TK állományának gyarapítását a VT által jóváhagyott gyűjtőköri szabályzat szerint végzi. Ennek legfontosabb jellemzői:

a/ a gyűjtőkör csak a társadalomtudományi, a szépirodalmi és a természettudományi dokumentumokra korlátozódik, b/ az e szakterületekbe sorolható dokumentumok közül csak a könyveket és a periodikumokat gyűjti, c/ a két alapvető dokumentumtípus esetében is figyel-

men kívül hagyja a jelentéktelen, a kutatás és tájékozódás szempontjából közömbös kiadványokat, d/ egyes speciális szakterületek /dokumentumfajták/ esetében az ezek archiválását vállaló országos feladatkörű szakkönyvtárakkal kötött megállapodásokkal csökkentette gyűjtési kötelezettségeit.

Nyilvántartás, feldolgozás

A TK teljes állománya leltározva van és a példányok többségében tulajdonbélyegzője is szerepel, ahol ez nem történt meg, pótlásukra folyamatosan sor kerül.

A leltárnapló egyidejűleg a raktári katalógus funkcióját is betölti, jelenleg a raktári /jelzetelési/ rendszernek megfelelően három külön naplóval rendelkezik. A numerus kurrens-jellegű raktári jelzetet két betű előzi meg, az első az állományrészt, a másik pedig - az OSZK-ban alkalmazott módszerrel azonos módon - a méretkategóriát jelöli.

A modern anyag esetében a kifogásolt kettős jelölés /könyveknél "M", a periodikumoknál "P"/ megszüntetése megtörtént, egységesen az "M" jelzés van érvénybe, a "P" jelű anyag átnaplóztatása megtörtént. A TK teljes állományáról betűrendes katalógus készült, a periodikumokról a kardex segítségével lehet tájékozódni. Az új gyarapodás egyszerűsített katalógizálása, naplózása, a katalógus-szerkesztés, az anyag raktári elhelyezése folyamatosan történik.

Az állomány használata

Szolgáltatásainak igénybevétele a könyvtárközi kölcsönzés útján történik. A kiadványokat eredetiben kölcsönzik. A Könyvtárközi Kölcsönzési osztály igénylése történhet:

- telexen, /22-5482 omktb h/
- a kéreőlap-másolatok küldésével,
- telefonon /egyedi és sürgős esetekben: 668-116/.

A meglévő dokumentumokról azonnali telefonértesítést adnak. Az anyag átadás-átvétel bizonylata az átadó könyv. A kölcsönzéssel kapcsolatos adminisztratív munkákat /nyilvántartás, reklamálás, csomagolás stb./ a könyvtárközi kölcsönzés végzi. Szolgáltatásainkat kísérletképpen kiterjesztjük az OSZK házi kölcsönzésére is. Ebben az esetben a kéréseket a kölcsönző könyvtáros telefonon intézi, a kérések bonyolítása hasonlóan történik, mint a könyvtárközi kölcsönzésnél.

Kapcsolattartás

A TK-val a rendszeres telefonösszeköttetés biztosítva van. A telexhasználat is megoldott. / A megállapodást a GI kötötte 1984. IV. 27-én./ A törökbálinti posta a DEPO területre

tére csak a levélkézbesítést intézi, csomagot nem kézbesít, ezekért a községbe kell beutazni. Ugyancsak a községben intézhető a levelek feladása is. Ezért postai úton csak az oda szóló levelezés van biztosítva. Postával a TK-nak csak jegyzékeinket tudjuk elküldeni, minden egyéb küldemény kézbesítéssel, nagyobb mennyiség gépkocsival oldható meg.

Létszám

A TK létszáma 5 fő. Ez a létszám a kiköltöztetett modern állománnyal kapcsolatos kurrens munkákhoz elegendő. A régi anyaggal kapcsolatos feladatok végzéséhez segítség szükséges. Ezt a segítséget jelenleg nem tudjuk biztosítani.

Gyulai Árpád
osztályvezető

Intézeti nap a KMK-ban

AZ OLVASÓMOZGALMI PÁLYÁZATOK HASZNÁRÓL ÉS KÁRÁRÓL, A KÖNYVTÁRI PROPAGANDAMUNKA TERVEZÉSÉRŐL

A július 4-i intézeti napnak két, egymással összefüggő napirendi pontja volt. Először Kamarás Istvánnak az olvasómozgalmi pályázatokról készített kritikai jellegű helyzetképe nyomán a pályázatok pozitívumairól és hiányosságairól, valamint az ezekkel összefüggő művelődéspolitikai és módszertani problémákról folyt élénk vita.

Az írásos előterjesztés "belülről", a könyvtárosok és propagandisták, illetőleg az olvasás kérdéseivel hivatalból is foglalkozó kutatók, szociológusok, pedagógusok, irodalomtörténészek szemszögéből adott reális képet a csodaszernek tartott, sokak által tehernek érzett látványos vetélkedőkről, azok egyoldalú, sablonos alkalmazásáról, a meghirdetett célkitűzésekhez képest sovány eredményekről. Megállapította: az esetek többségében a lényegtelen adatok bemagolása háttérbe szorította az egyéni felfedezést, ráismerést, a tesztek, a mérhető igen-nem válaszok a valóság sokszínűségét, többértelműségét, s a folyamatos művelődés helyett az egy-egy alkalomra való, praktikus felkészülés dominált. A kvíz-szerű "ál-méret", az elharapódzó másolási akciók sok hasznot nem hoztak, inkább kárt okoztak az olvasóvá nevelés ügyének, sőt - sokak feltételezése szerint - még politikai következményei is

negatívak voltak. /A "Kell a jó könyv" pályázatok listáira felvett, egyébként rendkívül értékes szovjet művek már a pályázatok előtt megközelítették "olvasási telítettségüket", népszerűségüket már aligha lehetett tovább fokozni, hiszen így is némelyikük magyarországi olvasottsága - pl. Bulgakové - magasabb, mint magában a Szovjetunióban. A gazdag választék 6-8 műre való redukálása, a felfedezés helyett a listákról való válogatás stb. inkább a még mindig meglévő ellenérzéseket erősítheti./ A negatív hatások ellensúlyozására mindenekelőtt egy 3-5 éves "termékeny szünetre" lenne szükség, ami után a - közben kitalálható - legjobb ötletek helyi kipróbálása következhetne, mielőtt még újra megindulna a kampánygépezet.

A helyzetképet reálisnak fogadták el, de a cselekvési lehetőségek, a tennivalók tekintetében némi tanácsatlanság uralkodott. Az olvasómozgalmak gondozásának a KMK-n belüli helye is problematikus /jelenleg az akciókkal a kapcsolatszervezési osztály, az elméleti háttérrel, az olvasótáborokkal, az ott kipróbált módszerek népszerűsítésével stb. a módszertani-kutatási-továbbképzési osztály néhány munkatársa foglalkozik/. Néhány ötlet is elhangzott a vitában a pályázatok megújítására /a meglévő kis csoportok bevonása; az olvasás individuális jellegből való kiindulás; vonzó előadók felkérése; az akciók társadalmi hatásának tudományos módszerekkel való mérése; a könyvtár sajátos lehetőségeinek figyelembevétele stb./ Az emberek megfigyelhető "közösség-éhségére" tekintettel többen hangsúlyozták az alulról való szerveződés fontosságát a központi akciók "lebontása" helyett. A vita az előterjesztés publikálhatóságával, szerkesztési kérdések tárgyalásával fejeződött be.

Az intézeti nap második programpontja az előbbivel szervesen összefüggött: a kapcsolatszervezési osztály által kidolgozott "országos propagandatervet" vitatták meg /lényegében a KMK-nak az országos jellegű akciók irányításában betöltött szerepéről volt szó, különös tekintettel a közművelődési könyvtárakra/. Itt a propagandaakciók elvi-ideológiai alapjáról, az érdekek figyelembevételének szükségességéről, s természetesen a dokumentum tagolásáról, szerkesztési problémáiról esett a legtöbb szó. Ismételten felvetődött: a KMK munkatársai a saját nevükben /mint szakértők/ nyilatkozzanak, vagy inkább egy - kompromisszumok útján megszületett - közös álláspontot képviseljenek /esetleg személyes meggyőződésüktől függetlenül/.

/Mándy/

A HÉT EMBERE

/1984. VI. 30. Kossuth Rádió, 14.05/

Dr. Vizkelety Andrással az Orsz. Széchényi Könyvtár tudományos főmunkatársával beszélget Szente László.

- Vannak csendes szenzációk. Arra gondolok, hogyha Ön pl. most nem a Königsbergi Töredéket találta volna meg, hanem föltaláló volna és valami praktikus találmánnyal állna a világ elé, akkor lehetséges, hogy ennek a szenzációnak a híre sokkal nagyobb volna, mint így. Talán az is oka lehet ennek, hogy a kulturtörténeti szenzációk a kívülállók agyát ritkán mozgatják meg. Legalábbis abban az értelemben, amennyit a fantázia egy ilyen hírhez hozzá képes tenni.

- Igen. Ez, azt hiszem, teljesen igaz, mert főleg a kulturális tárgykörben és a kulturális tárgy körének a történelmi aspektusában nagyon érezzük, hogy mi, akik az anyaggal foglalkozunk, megtalálunk valamit, újból megtalálunk valamit, hiszen mostan erről van szó, egymás vállán állunk és aki a végén áll, az most ugyan rátett az i betűre egy kis pontot, de ugyanúgy az elkövetkező nemzedékek ezt az i betűt tovább fogják folytatni és reméljük, szóban, mondatban, tanulmányba beolvasztva fogják majd a későbbiekre ráhagyományozni.

- Mi módon lehetne érzékeltetni ennek az értékét, ennek a Königsbergi Töredéknek, amit most Ön megtalált?

- Igen. Sorrendben a második legrégebb szöveges magyar nyelvemlékünk. Olyan nyelv-állapotot tükröz a szöveg, ami a Halotti beszéd közvetlen közelségébe helyezik.

- Ezek szerint Ön úgy tekinti magát, mint aki csak az i-re tette föl a pontot. De azért mégiscsak irigyelt embernek számíthat, mert végül is a siker az öné. Ön volt az, aki kiment, aki megtalálta és aki nem azonnal találta meg. Nem?

- Igen. Az utam előtt és alatt is bizonytalanságban voltunk még, hogy ott van-e az a töredék, amiről egy előrejelzést kaptunk több áttételen át, egy lengyel szakembertől, akinek természetesen ezért nagyon hálásak vagyunk. Az előzetes érdeklődés még a lengyel kulturális minisztérium és a varsói Magyar Intézetén keresztül zajlott le, amikor mi hungarica kutatás címén kiküldetést kértünk Torunba és a toruni Egyetemi Könyvtár akkor azt a választ adta erre az érdeklődésre, hogy nekik magyar vonatkozású kézírataik nincsenek és a toruni Városi Könyvtárat jelölte meg partneremül, amelyik könyvtárról régóta tudtuk, hogy nagyon értékes középkori és korai újkorai magyar vonatkozású kódexeket, kéziratokat őriznek ott.

- De ezt nem.

- De ezt nem.

- És akkor hogy jutott mégis vissza a másik könyvtárba?

- Ugy, hogy én ragaszkodtam hozzá, hogy átmenjek és szurópróbákat végezzünk az ő anyagukban is. A könyvtárban én először azt a latin kódexet kerestem, amelyből a töredéket leválasztották. Teljesen eredménytelenül, nem találtam semmit. Végül a XV. sz. jogi katalógus részben akadtam rá egy töredékre, amit azután azonosítani tudtam.

- Szóval kivette és azt olvassagta, hogy:

- Ugy szólának világnak kezdetétül fogva, rajtunk ez nem lett vala, hogy szüz leány

fiat szülhessen, szüzségnek tükre tisztán maradjon és nekünk hirünk benne ne lehessen.

- Tehát egy Szüz Mária dicsőítő szöveg.

- Igen.

- Ha jól értem, akkor 40 évig vagy nem került senki szakember kezébe, vagy ha kezébe került, nem tudták, hogy ez magyar szöveg.

- Igy van. A 40 évet talán lerövidíthetjük, hiszen ez ládába került először Torunba és hosszú évek teltek el, mire ők ott a földolgozással, pláne katalóguskészítéssel elkezdtek foglalkozni, de sem őkik nem jutott eddig eszébe, hogy ezt valaki magyarral közöljék, sem mi nem gondoltunk arra, hogy königsbergi anyagot 5-600 km távolságban lévő Torunba keressük.

- Ugy is mondhatnám, hogy egy kicsit a munkaköri kötelezettsége is volt, hogy ön ezt a szenzációt szolgáltatassa.

- Igen. Hiszen a munkakörömnek köszönhetem azt, hogy immár a második Árpád-kori nyelvemlékünknek a jövődő földolgozásában lehet szerepem, hiszen az ez előtt két évvel hazakerült Lőveni Kódexnek a tudományos feltárását végzem most már második éve itt a Széchényi Könyvtár Kézirattárában, most már 27. éve vagyok a középkori kéziratok referense, előadója. Most a harmadik középkori kódex katalóguson dolgozom, így tehát, ami középkori kézirattal összefügg, az ezen a könyvtáron belül elsősorban énhozzám jut el. De meg kell mondanom, hogy ezek az izgalomok a száraz süteményben lévő ritka mazsolát jelentik, hiszen a munkaidőnk legnagyobb része itt információk adásából, akták, levelek megválaszolásából áll.

- Volt már olyan eset, hogy olyasfajta dolgokra bukkant, ami cáfolt érvényes igazságoknak tekintett elképzeléseket?

- Igen. Éppen az ő-magyar Mária siralommal kapcsolatban eddig az általános vélemény az volt, hogy a szövegét kivakarták, ki akarták vakarni és úgy hiszem, erről sikerült bebizonyítani, hogy nem egy ellenséges, a szöveggel szembe ellenséges beavatkozás okozta az elhalványodást, hanem sokkal inkább az a körülmény, hogy ezt a szöveget oly sűrűn használták, hogy a kódexet fogó, kézben tartó ujjak koptatták le a pergamenről a szöveg bizonyos részeit, pontosan azokon a helyeken, ahol a fogó ujjak és a tenyér egy része a szöveggel érintkezett. Ami teljesen más megvilágításba helyezi, hogy úgy mondjam, az egykori használati értékét ennek a szövegnek.

- Ezek a tévedések azért lehetnek talán kockázatosak, mert további következtetések származhatnak belőlük. Nem?

- Igy van.

- És végül már az eredeti tévedés elsikkad.

- És sajnos, ez a mi disciplinánk, a medievisztikának, a középkor kutatásnak egyik baja, hogy ha nem vigyázunk, igen könnyen konstruálunk agyaglábakon álló építményeket, amelyről, amikor már kész a szép építmény, meg is feledkezünk, hogy ez voltaképp agyaglábakon áll és egy jobban odafigyelő kutatás, egy újabb felvetett szempont megrendíti ezeket a lábakat.

- De nagyon sokszor csak találgatásokra építhetnek. Nem?

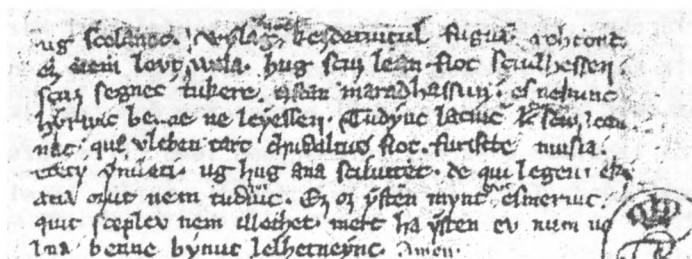
- Igen. És ezért kell beszélgetésekben, pláne még írásban, nagyon óvatosan fogalmazni, hogy ne modjuk semmire azt, hogy fehér, ami, ha nem is fekete, de halványzürke.

- Nekem egy kicsit az a benyomásom, mint hogyha kifejezetten zavarná, hogy úgy tekintik önt, mint egy szenzáció szolgáltatóját.

- Igen. Ebben van valami igazság, hiszen a szakmánkban ez, ehhez nem szoktunk hozzá, amikor egy csöndes és hát elég visszavonult munkakörből kiinduló esemény, eredmény, ilyen tág körbe hullámzó gyűrűket ver.

- Ennyire szerény, hogy így a háttérben szeret maradni? Vagy tényleg úgy gondolja, hogy az, hogy ki találta meg ezt a szövegemléket, az mellékes ahhoz képest, hogy mit talált.

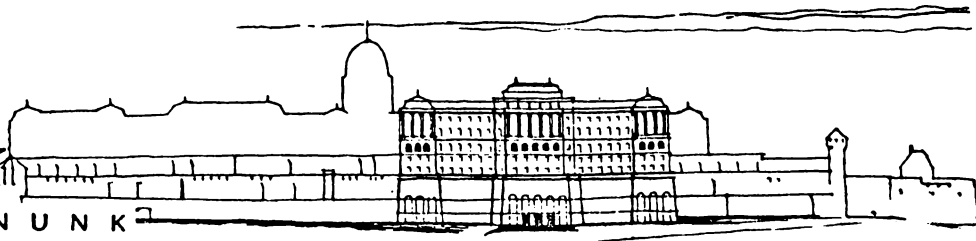
- Én valóban így gondolom. Az, hogy ki találta meg, az mellékes. Az eredmény mellett.

„Úgy szólának: világnak kezdettől fogva rajtonk ez nem lőt vala, hogy szűz leán fiot szülhessen, szűzségnek tükere tisztán maradjasson, es nekönk híronk benne ne leessen. Tudjok látjok (öt) szűz leánnak, ki ölében tart csudálatos fiat; füreszté, mosja, éteti, emleti, úgy hogy anya szilöttét de ki legyen neki atja; azut nem tud(hat)jok. Ez az isten, mint (öt) esmerjök, kit szeplő nem illehet; miért ha isten ó nöm volna, benne bñtüt leheténék. Amen.”

Épülő

ÚJ OTTHONUNK

VÁRI KRÓNIKA

/1984. június 16 - augusztus 31./

Június

20-án korábbi megállapodás szerint sor kerül a párttitkárok vári szemléjére /a kivitelező párttitkárának kényszerű távolléte miatt emlékeztető nem készült/.

21-én a könyvtár újabb jelentést állít össze a főhatóság tájékoztatására.

A könyvtár a Rosenberg hp. utcai pinceraktárából a várba szállítja az ott felszerelendő utolsó polcokat is. Emiatt értékes hirlapanyag került veszélyes helyzetbe. A megoldás végett a könyvtár a beruházótól kért segítséget.

Július

3-án a könyvtár és a beruházó képviselőinek megbeszélésén az OSZK kéri, hogy soron kívül vehesse át a VIII. épületszinti tetőraktárakat a veszélyeztetett hirlapanyag áttelepítésére. A megbeszélésen a beruházó arról tájékoztatja a könyvtárat, hogy jelentősebb technológiai és közforgalmi berendezés megrendelésére nincs módja a keret kimerülése miatt /öltözőszekrények, katalógustéri asztalok + székek, a nemzetközi csere dokumentumtároló szekrényei stb./.

4-én újabb ülést tart a Vári operatív bizottság, s a helyzetértékelés mellett megvitatja az intézmény költözésének irányítását szabályozandó főigazgatói utasítás tervezetét /készítette Mohor Jenő és Sonnevend Péter/. A főigazgatói utasítás másnap délután kiadásra is került /fontosságára tekintettel következő oldalainkon közzétesszük/.

4-én a FŐSPED székházában aláírásra kerül az OSZK-FŐSPED szállítmányozási szerződés.

5-én újabb jelentés készül a főhatóság tájékoztatására a kivitelezés állásáról és a könyvtár felkészüléséről.

10-e és augusztus eleje közt elkészülnek a napra lebontott főosztályi költöztetési tervek /honnan-hova- mennyit-mikor/.

25-én a beruházó, a kivitelező és a könyvtár igazgatói közös szemlét tartanak, melynek eredményeként intézkedéseket hoznak a könyvraktárak befejezése és átvétele érdekében /az igazgatói értekezletek eredményeinek rövid summáját ld. alább/.

A Rosenberg hp. utcai pinceraktárakban a FŐSPED-től átvett ládába és kosarakba csomagolták a veszélyeztetett hirlapanyagot, hogy a vári raktár befejezése és átvétele után azonnal szállításra kerülhessen sor.

A hónap folyamán további megbeszélésekre került sor a KOMBER képviselőivel a vári épület és berendezései üzemeltetéséről és karbantartásáról, - ezek eredményeként érvényes szerződés készült.

Ugyancsak intenzív előkészítést kívánt a MINICOOP kisvállalattal kötendő szerződés a zeneműtári berendezés és a zártláncu ipari tévé szerelése tárgyában.

Augusztus

Az I-i Népszabadságban megjelent téves MTI-információ /"juliustól tervszerűen folyt a könyvtár átköltöztetése új otthonába"/ nyomán az MSZMP Budapesti Bizottsága felkérésére írásos tájékoztató készül a kivitelezés állapotáról.

7-én miniszteri szemlén Köpeczi Béla művelődési és Somogyi László építésügyi miniszter látogatja meg az "F" épületet. Állásfoglalásuk szerint augusztus második felére meg kell teremteni a könyvtári gyűjtemény költöztetésének feltételeit, s a könyvtár ugy bonyolítja ezt a munkát, hogy jövő év április 4-én megnyitásra kerülhessen az új nemzeti könyvtár.

10-én a partnerek képviselői ütemtervet dolgoznak ki a könyvraktárak átadására. Ennet jegyében a következő hetekben az érdekeltek bejárásokat folytattak és jegyzőkönyvezték az észlelt hiányosságokat.

17-én az épület tűzjelző berendezését hatóságilag üzembe helyezik. Ezt követően a kerületi tűzoltó hatóság ígéretet tett, hogy hozzájárulásukat adják az ideiglenes használatbavételi engedély kiadásához.

27-én az OSZK Vezetői Tanácsa megtárgyalja és elfogadja "Az Országos Széchényi Könyvtár ünnepélyes megnyitása a Budavári Palota "F" épületében /Előzetes terv-vázlat/" című anyagot /készítette dr. Somkuti Gabriella osztályvezető/.

28-án házi próbát tartottak az eredetileg tervezett betörésjelző berendezés biztonságtechnikai átadása végett. A berendezés kifogástalanul működött. A könyvtár ezt követően a rendőrhatalóság szakértőit kéri fel a hatósági üzembe helyezés elvégzésére.

29-én a könyvtár átveszi a III. szinti gazdasági bejáratnál levő főportát és néhány helyiséget /V. déli épületszint/, hogy támaszpontja legyen a további átvételeknél. Egyidejűleg a KOMBER és a KÖTÉV a könyvtár rendelkezésére bocsátotta az átadási tervdokumentációt.

30-án megkezdődött a gépészeti központok és berendezések átvétele.

30-án negyedizben /VII. 25., VIII. 16. és 23 után/ megbeszélést tartottak a generálkivitelező Középületépítő Vállalat, a beruházást bonyolító Kommunális Beruházási Vállalat és az OSZK vezetői. /A könyvtár részéről dr. Havasi Zoltán mb. főigazgató mellett Fábry György gazdasági igazgató, dr. Ferenczy Endréné főosztályvezető és Sonnevend Péter főosztályvezető, a Vári operatív bizottság vezetője vesznek részt a tárgyalásokon./ Az első összejövetel egészében a könyvraktárak befejezésével és átvételével foglalkozott, előirányozva, hogy három kivételével az összes raktár átadásra kerül augusztus 15-ig. A későbbiekben kiderült, hogy számos helyen komoly hiányosságok vannak /polcozatlan raktárrész, baleset-

veszélyes állványok stb./, így lényegében raktár átvételére augusztus végéig nem került sor. Különösen nagy súlyt fektettek munkatársaink a munkavédelmi és biztonsági feltételek biztosítására. A raktárátvétel harmadik /utolsó/ üteme szeptember első felére esik.

A vezetői összejövetelek másik témája az épület egészének átadás-átvétele. E tekintetben a könyvtár a f. év május 7-én a beruházóhoz intézett levelében foglaltakkal igyekszik elérni /a feltételek megteremtése a próbaüzemek lefolytatásától a hatósági üzembe helyezésén keresztül a leltári átvételig, a karbantartási szerződés megkötéséig stb./.

A könyvtár részéről az átvétel felelőse: Fábry György gazdasági igazgató, aki partnereivel az átvétel ütemezését, a módszerek megállapítását, s a könyvtári "stáb" irányítását végzi.

Összeállította: Sonnevend Péter

AZ INTÉZMÉNY KÖLTÖZÉSÉNEK IRÁNYÍTÁSA

A könyvtár Budavári Palotába költözésének irányítását - a Vári operatív bizottság állásfoglalásával összhangban, a társadalmi szervezetekkel egyetértésben - az alábbiak szerint szabályozom. Az intézkedés hatálya a Könyvtártudományi és Módszertani Központ költözésére is kiterjed.

1. A költözés felelős irányításával Sonnevend Péter főosztályvezetőt, a Vári operatív bizottság vezetőjét bizom meg. A költözést irányító csoport tagjaivá dr. Ferenczy Endréné főosztályvezetőt, Mázsár István gazdasági igazgatóhelyettest és Mohor Jenő osztályvezetőt jelölöm ki.

2. Fentiek egyuttal a költöztetést végző vállalat felelős irányítóival együtt - a költözés időtartamára - létrehozott "operatív bizottság" tagjai, szükség szerint bevonva munkájukba a főosztályok költözési felelőseit.

3. A főosztályok/igazgatóságok és a KMK /a továbbiakban: főosztályok/ vezetőinek javaslata alapján az egyes főosztályok költözési felelőseit /ill. távollétük, akadályoztatásuk esetére helyetteseiket/ az alábbiakban jelölöm ki:

- I. főosztály: dr. Ferenczy Endréné főv., helyettesei Milhoffer Alajos ov. és Karakas Péterné csop. vez.
- II. főosztály: Vajda Gábor főv., helyettese dr. Tóth Lajos ov.
- III. főosztály: Poprády Géza főv., helyettese Rosta Lajosné ov.
- Gazdasági Igazgatóság: Mázsár István ig.h., helyettese Perlik Pálné ov.

- Központi igazgatóság /ide számítva a társadalmi szervezeteket is/: dr. Somkuti Gabriella
ov., helyettese Gerő Péter

- KMK: Urbán László osztályvezető, helyettese Hegyiné Szita Julianna

4. A főosztályok vezetői a kisebb szervezeti egységek költözési - és csomagolási - felelőseit saját hatáskörükben nevezik ki, névsorukat jelen utasítás melléklete tartalmazza

5. A könyvtár különböző szervezeti egységeinél működő gyorsmásoló- és mikrofilm-leolvasó készülékek költöztetésével kapcsolatos szervező és irányító tevékenység ellátásával Poprády Gézát, helyettesítésével Galambosi Gábort bízom meg, aki e tevékenységét a költöztést irányító csoport munkájával összhangban végzi.

6. A költözés egész ideje alatt az "F" épületben állandóan jelenlévő műszaki ügyeletre van szükség, amelynek megszervezésére és irányítására Mázsár István ig.h.-t jelölöm ki.

7. A költöztést irányító csoport feladata, hogy a költöztető vállalattal kötött szerződés alapján az Országos Széchényi Könyvtárra háruló feladatok ellátását megszervezze, irányítsa és ellenőrizze. Ennek érdekében:

a/ munkájába bevonja a főosztályi költözési felelősöket, és szükség szerint a könyvtár más munkatársait;

b/ az egyes részfeladatok ellátásáért felelős munkatársakat saját hatáskörében kijelöli;

c/ a költözéssel kapcsolatos kérdésekben a csoport tagjainak kizárólagos döntési és utasítási joga van.

8. A költözés felelős irányítója

a/ szervezi és koordinálja az irányító csoport munkáját;

b/ véleménykülönbségek, alternatív megoldási lehetőségek esetén dönt;

c/ képviseli az irányító csoportot a főigazgató és a vezetői tanács, a költöztetést végző vállalat és más külső szervek, valamint a főhatóság előtt.

A KISEBB SZERVEZETI EGYSÉGEK KÖLTÖZÉSI FELELŐSEI / ÉS HELYETTESEIK/

Gyarapítási o.	Szinaí Tivadarné /Kulcsár-Ebeling Kinga/
Katalogizáló o. Könyvrészleg	Bacsoni Tamásné /Miklóssy Jánosné/
Katalogizáló o. Periodika- részleg	Ákom Márta /Bálint Tiborné/
Szakozó o.	Tőkés Lászlóné /Nagy Lajosné/
Olvasószolgálat	Falta Rosemarie /Balogh György/
Kézirattár	Windisch Éva /Karsay Orsolya/
RNYT - RMNY	Soltész Zoltánné /Héjjas Eszter, Pavercsik Ilona/
Zeneműtár	Vavrincez Veronika /Murányi Róbert/
Színháztörténeti Tár	Belitska-Scholtz Hedvig /Berlász Pirooska/
Térképtár	Patay Pálné /Pliháí Katalin/
Plakát- és Kisnyomatványtár	Wittek Lászlóné /Horváth Gyuláné/
Retr. Bibl. Szerk.	Komjáthy Miklósné /Froemel Károlyné/

Raktári o.	Szente Péter /Tatay András/
Kötelempéldány szolgálat	Tóth Lajos /Gajtkó Éva/
Magyar Nemzeti Bibliográfia szerkesztősége	Sípos Márta /Zöldi Péter/
/a TS-51/S terminál költöztetésének felelőse/	Ferencz Ibolya /Sípos Márta/
Repertórium szerkesztőség	Nagy Zsoltné /Sándor Ernő/
/Hungarika csoport/	Orvos Mária /Nagy Zsoltné/
/Sajtóbibliográfia cs./	Csúcs Dalma /Nagy Zsoltné/
Nemzetközi csereszolgálat	Vekerdí József /Kiszely Olivérné/
Könyvtárközi kölcsönzés	Fejes Józsefné /Karácsonyi Rózsa/
Külföldi könyvek központi katalógusa	Kondor Imréné /Wolf Magda/
Külföldi folyóiratok központi katalógusa	Berke Barnabásné /Csillag Lászlóné/
Mikrofilmtár	Nagy Zoltán /Galambosi Gábor/
Kötészet és sokszorosító	Rosta Lajosné /Mürschberger Ferencné, Samkó Ferencné/
Restauráló laboratórium	Kozocsa Ildikó /Czigler Mária/
Igazgatási o.	} Somkuti Gabriella /Révay Rita/
Nemzetközi kapcsolatok cs.	
Titkárság	
Személyzeti o.	Juhász Lászlóné /Borsányi Zsuzsanna/
Zárt Kladványok Tára	Somogyi Pálné /Németh László/
Fejlesztési csoport	Szűcs Jenőné /Gerő Péter/
Kutatásszervezési csoport	Kovács Ilona /Burány Tamás/
Társadalmi szervezetek	Karácsonyi Rózsa /Pusztai Istvánné/
KMK igazgatás	Hegyiné Szita Julia
Módszertani, kut. továbbképzési osztály	Urosevics Danilo /Urbán László, Gereben Ferenc/
Könyvtártudományi szakkönyvtár	Kovács Lászlóné
Hálózatfejlesztési ... o.	Nagy Lajos
Gyűjteményfejlesztési o.	Lakatos András
Szervezési és prop. o.	Harmat Béla
	Primusz Csabáné
OKT titkár	Papp István
Pénzügyi és számviteli o.	Rakovszky Istvánné /Reisenleiter Lajosné/
Bér- és munkaügyi o.	Dr. Hernády Dénes /Jávör Péterné/
Műszaki és fenntartási o.	Perlik Pálné /Radics Lajos/

9. A főosztályi költözési felelősök

a/ szükség szerint részt vesznek az Irányító csoport munkájában, végrehajtják/hajtatják annak döntéseit;

- b/ a szükséges tájékoztatást megadva irányítják a főosztályhoz tartozó szervezeti egységek költözési felelőseinek munkáját;
- c/ gondoskodnak a főosztály szervezeti egységei költözésének közvetlen irányítási sáról és ellenőrzéséről;
- c/ a főosztály költözésével kapcsolatos kérdésekben utasítási joguk van.

Budapest, 1984. július 5-én

Dr. Havasi Zoltán s.k.
mb. főigazgató

RÓLUNK IRTÁK... RÓLUNK IRTÁK... RÓLUNK IRTÁK... RÓLUNK IRTÁK...

A Magyar Nemzet megkérdeste:

Miért nem költözik a Széchényi Könyvtár?

Eredetileg nem a címben szereplő kérdést tettem föl dr. Havasi Zoltánnak, az Országos Széchényi Könyvtár megbízott főigazgatójának, hanem a néhány nappal ezelőtti a rádióban elhangzott, a sajtóban megjelent hír nyomán — miszerint augusztus 21-én az OSZK megkezdte várbeli új otthonának elfoglalását — az iránt érdeklődtem: hogyan bonyolították le az ötmillió dokumentumot számláló gyűjtemény áttelepítését.

— Nem költözünk — hangzott a válasz —, s azt sem tudjuk, hogy mikor kezdhetjük meg a hurcolkodást.

Ezután fordultam a Művelődési Minisztérium beruházási osztályának vezetőjéhez, Vajda Zsuzsához a kérdéssel: — *Mi az oka, hogy nemzeti könyvtárunk még mindig nem veheti birtokba a budavári palota F-szárnyát?*

— A Várnak ez a legnagyobb, majdnem kétszázötven ezer légméteres épülete, amelynek elkészülte hosszú évekig váratott magára. Időközben megváltoztak a biztonsági és a tűzrendészeti követelmények, a közegészségügyi előírások. Most tehát pótlólag kell ezeknek eleget tenni. Apróságokról van szó, hogy csak egy példát említek: a falsíkok béveze lépcsőfeljáratok mentén

is korlátokat kell felszerelni, holott ez az eredeti tervben nem szerepelt. Ezenkívül bizonyos mértékben elhúzódtak azoknak a hibáknak a kijavítása is, amelyeket a tavaszi helyszíni szemlén följegyeztek a szakemberek.

— *Nem lehetett ezt előre sejtetni? Hiszen amikor a tömegkommunikációs eszközök augusztus 17—18-án beharangozták a költözködés időpontját, már egyetlen munkanap sem volt hátra a 21-i határidőig...*

— Hetekkel korábbi információra alapozta a sajtó a híradást. Tavasszal ugyanis még úgy látszott, hogy augusztusban megkezdődhet a költözködés, később a 15-i határidőt 21-ire módosították, de ezt az ígéretet sem sikerült az iménti okok miatt betartani. A késés azonban néhány nap csupán, a múlt csütörtökön megtartott megbeszélésen abban állapodtak meg az illetékes vezetők, hogy a jövő héten elfoglalhatják várbeli otthonukat az első könyvszállítmányok.

A hét elején, közepén vagy végén?

— Ez attól függ, hogy a könyvtár mikorra kapja meg a teherautókat, amelyeket ugyan már korábban lefoglalt, de

most természetesen ismét egyeztetni kell a dátumot.

— *Addig még milyen munkák várnak az építőkre?*

— Két raktárban kell a polcokat a helyükre tenni, és fontos követelmény, hogy a betörésjelző készülék megnyugtatóan működjék, tehát csak akkor jelezzon, ha a riasztás valóban indokolt. Ehhez a nyílászáró szerkezetek hibáit szükséges kijavítani, mert ha nem rögzítik jól az ablakokat, akkor a szerkezet hamis jelzést ad. A biztonsági berendezést egyébként a későbbiekben még tovább fogjuk korszerűsíteni, a legújabb, megszigorított követelményeknek megfelelően: infraérzékelőkkel egészítjük ki az elektromos jelzőrendszert és közvetlen telefonkapcsolatot létesítünk a Budapesti Rendőr-főkapitánysággal.

Amikor áprilisban lapunkban riportot közöltünk a nemzeti könyvtár honfoglalásának bonyodalmairól, a bibliotéka egyik vezetője elmondta, hogy a költözködés legalább kilenc hónapot vesz igénybe. Mivel a megnyitót 1985. április 4-re tervezik, már csak hét hónap maradt a hurcolkodásra.

— *Nem csúsznak ki az időből? —* kerestük föl Juhász Jenőt, a Művelődési Minisztérium könyvtári osztályának vezetőjét.

— Lehet, hogy a jelenlegi körülmények a vártnál megfeszítettebb tempót diktálnak a bibliotéka dolgozóinak, de a rendelkezésre álló időnek elegendőnek kell lennie.

(m. zs.)

KÖSZÖNJÜNK-E EGYMÁSNAK MAJD A VÁRBAN?

A válasz csak egyértelműen igen lehet. Ugyanis eddig a város különböző pontjain szétszór-
tan tevékenykedtünk, ez a szétszórtság hamarosan megszűnik és így akarva nem akarva az
új helyen szomszédjai leszünk egymásnak. Eddig még elmehettünk idegenként egymás mellett,
- volt mire hivatkozni -, de a szomszédoknak ezután már legalábbis köszönnie illik és kell
egymásnak.

Köszönni, igen, de ki, kinek, mikor és hogyan? Ez itt a kérdés. Tehát elérkezett az
ideje, hogy beszéljünk erről, bár mondhatnánk azt is, köszönni mindenki tud. A kérdés
azonban mégsem ilyen egyszerű, hiszen sok esetben az egymást hónapok, évek óta "látásból"
jó ismerő kollegák egy biccentés nélkül haladnak el egymás mellett.

Mit is mondanak erről az illemszabályok?

Ez [rányu régebbi és újabb eredetű ismereteink alapján abban kell megállapodnunk,
hogy esetünkben a legfőbb szabálynak az tekinthető: a fiatalabb köszönjön az idősebbnek,
a férfi a hölgynek, - bár ezzel kapcsolatban okvetlenül meg kell jegyezni, hogy a megva-
lósult egyenjogúsággal együtt itt is a kor szempontja kezd fokozatosan előtérbe kerülni,
azaz ez azt jelenti: a jóval fiatalabb lányok, asszonyok nyugodtan köszönhetnek előre a tő-
lük idősebb férfiakkal. Ha az eddigieket feltételes módban mondhattuk is, viszont minden
esetben a hölgynek illik előre köszönni, ha belép egy szobába, vagy ha valahol utoléri a
férfit, - természetesen ugyanez a helyzet megfordítva is. Ugyancsak a hölgy köszön előre
ha egyedül vagy többesben álló férfi mellett elhalad.

Régebben a rang, a beosztás stb. is figyelembe veendő körülménynek számított a köszönnél,
mai életünkben egyes protokolláris eseteket leszámítva már általában nem minősíthető döntő
szempontnak.

A felsoroltak mellett van még egy igen megszívlelendő másik főszabály is: a köszönnél
általában ne várjunk a másiktól, hanem igyekezzünk megelőzni egymást!

E látszólag kis jelentőségű témáról még sokat beszélhetnénk - és még kell is beszél-
ni, mert úgy gondoljuk, hogy az egymás megbecsülése, ami valahol a köszönnél kezdődik,
hozzátartozik a jó légkörhöz és közérzethez, a légkör és közérzet pedig erőteljesen kihat
a könyvtári tevékenységre is, és ez már nemcsak magánügy.

B. Gy.

TÁJÉKOZÓDÁS

HUNGARIKA-KUTATÁS ISZTAMBULBAN

1975-ben kapta az OSZK - nagy örömeinkre - a bátorítást, hogy jelölhet valakit a frissen megkötött török-magyar kulturális egyezmény keretében isztanbuli tanulmányutra, azzal a céllal, hogy a Topkapi Szeráj könyvtárában kutatásokat folytasson: vannak-e még ott 1526 után Törökországba került kódexek, kéziratok?

Először 1869-ben ajándékozott Abdul Aziz szultán 4 korvinát Ferenc Józsefnek, aki azokat a Nemzeti Múzeumnak, azaz az OSZK-nak továbbította. 1877-ben újból számos magyar vonatkozású kódex, közöttük 12 korvina tért vissza Magyarországra. Abdul Hamid szultán a magyar egyetemi ifjúság Törökország melletti szimpátia-akcióitól indítva ajándékozta ezeket a kéziratokat a budapesti egyetemnek. Nem sokkal utóbb, 1889-ben Vámbéry Ármin turkológusnak a portához fűződő kitűnő kapcsolatainak eredményeként a Magyar Tudományos Akadémia küldöttsége kutathatott a Szeráj könyvtárában, amely akkor még teljesen rendezetlen állapotban volt. A bizottság jelentése nyomtatásban is megjelent /Ungarische Revue, 1889, 732-736. l./ és több korvináról és magyar kódexről tett említést. Azóta csaknem száz esztendő telt el, ami alatt inkább csak magyar vonatkozású iszlám-kéziratok után kutattak Isztambulban magyar turkológusok, utolsóként Fehér Géza, akinek a magyar hadjáratakról és a hódoltság koráról szóló török krónikákat bemutató szép kötetei 1975-ben és 1982-ben jelentek meg.

Közben, 1927-ben a Szeráj könyvtárának nyugati kéziratai számára fontos esemény történt. A század első felének élénk török-német kapcsolatainak jegyében Adolf Deissmann berlini egyetemi tanár kapott megbízást, hogy a Szeráj könyvtárának a nyugati írásbeliség körébe tartozó kéziratait rendezze. Deissmann restaurátorokat is vitt magával, akik a leginkább veszélyeztetett darabokat - sajnos csupán - "elsősegélyben" részesítették. A péntészedési folyamatot azonban /amiből az Egyetemi Könyvtárba került kódexek hoztak Magyarországra bemutatót/ nem tudták megállítani. Deissmann munkája eredményeként 1933-ban közreadta a Szeráj nyugati kézíratainak jegyzékét, melybe az ősnymtatványokat is felvette. A kötet ismerte és felhasználta a magyar akadémiai bizottság jelentését, de nem tudta a leírt kéziratokat minden esetben a talált példányokkal azonosítani. Ebből a német jegyzék-

ből mindenesetre ki lehetett már itthon szűrni azt a mintegy 30-35 kódexet, amelyről magyar provenienciát fel lehetett tételezni.

Ezek után az előzmények után és kilenc évvel az első, akkor sajnos meghiusult kezdeményezés után került sor ez év május 22. és 31. közötti utamra. Isztambul a budapesti hűvös május után /már a május is hűvös volt!/ ragyogó napsütéssel és 30 fokos meleggel fogadott. Rajzlapra írt nevemet lobogtató, egyenruhás férfit szinte áttuszkolt az ellenőrzéseket végző kordonokon, majd utleveletem magához véve bevásárolt magának a repülőtéri "free shop"-ban. "A városban minden nagyon drága" magyarázta tört angolsággal és továbbadott egy gépkocsivezetőnek, aki - mint később megtudtam - a Szeráj pilótája volt, aki szállodába navigált. Soha ilyen elegáns helyen nem laktam. Szobám a Márvány tenger bámulatosan tiszta vizére nézett, egyik fala üvegből volt, tiszta, tágas, izléesen modern... mit mondjak még? Itt, a szállás és étkezések tekintetében, a török állam vendégének tekinthettem magamat. Tolmácsomat és kísérőmet viszont, aki a napi kiadásokat is fedezte volna /a török fél ösztöndíjat nem ad kézbe/ ott-tartózkodásom tíz napja alatt az isztanbuli magyar főkonzulátus és az ankarai nagykövetség segítségével sem lehetett előkeríteni. Így aztán nem maradt más hátra /ha már egyszer az egykori Bizáncban voltam/, a keleti egyházatyák, Nagy Szent Vazul és Nazianzi Szent Gergely legendájából vettem magamnak példát, és "nem ismertem más utat", csak ami a könyvtárba vezetett /ők csak a templomba és az iskolába vezető utról tudtak/. Jó ha az ember járatos a patrisztikában.

A Szerájban azután nyitott kapuk vártak. A könyvtárkioszk kis olvasótermében gyakran egyedül dolgozhattam. Igaz, a nyitvatartási idő nem volt valami bőre szabva /9-16 óráig, közben egy órás ebédszünet/, de a kért kódex pillanatok alatt az asztalon volt, a kedves, alacsony, fekete raktáros bácsi, ha kellett, egy nap tizszer is fordult szemrebbetés nélkül. Az egész Szeráj-muzeum területén szabadon mozoghattam. A munka közti kis "lábrázó"-szünetekben rózsaligetekben, csobogó kutak között sétáltam, megnéztem egy-egy kis pavilon, épületrész néhány tárlóját, /talán ezt a kaftánt hordta Szulejmán a mohácsi mezőn? talán ez a kard volt az oldalán?/. - A hétköznapi, munkanapi estéken már csak egy-egy mecset megtekintésére futotta az idő és az energia. A városban belüli nagyobb turistáskodásra csak hét végén került sor /sajnos ekkor átköltöztettek egy másik szállóba a város közepébe - ilyenben már laktam! -, mert az enyémet egy svájci utazási iroda szombat-vasárnapra kibérelte/. Legnagyobb élményt a Harvard-egyetem által a 60-as években feltárt Chora-kolostor bizánci mozaikjai jelentették. Ebben a két napban tapasztaltam igazán, hogy Isztambul milyen szép, izgalmas, de fárasztó város: a hőség, a dombok, a sűrű, áttekinthetetlen és zajos forgalom, az utcai árusok tolakodása nagyon kifárasztja a gyalogos turistát.

A szakmai eredményekről itt csak röviden szeretnék beszámolni. Hitelesnek vehető korvina, mint ezt a téma legnagyobb szakértője Csapodi Csaba gyanította /MTA I. Osztály Közleményei, 1973/, nincs már a Szerájban. Feltehetően Magyarországon használtak azonban egy diszes humanista kéziratot, Ptolemaeus világatlását, amelybe Pannonia térképénél - és csak itt -, egy egykoru kéz néhány magyar helynevet is beírt. Bizonyosan a budai királyi könyvtárból került Isztambulba egy Ulászló címerével ellátott kézirat, és talán a budai királyi kápolnából való a kétség kívül magyar eredetű liturgikus kódexek egy része, köztük egy eddig ismeretlen, pázarus illuminált, de sajnos nagyon penészes antifonálé.

Hazautazásom előtt Turkoglu főigazgató ur fogadott és nagy szakmai érdeklődéssel és megértéssel reagált mindarra, amit az ottani hungarika-kéziratokkal kapcsolatosan előadtam. Egy konkrétumot talán említhetek: az Ulászló-kódexet remélhetőleg bemutathatjuk 1985 évi kiállításunkon a Várban.

Vizkelety András

RESTAURÁTOR-KIÁLLÍTÁS A DÍSZTEREMBEN

Az 1984-ben végzett 13 könyvrestaurátor tanuló munkáiból rendeztek kiállítást a szakmai képzést végző tanárok június 19-20-án a díszteremben. Az alábbiakban - a kiállítás ismeretöjeként - közreadjuk Kastaly Beatrixnak a megnyitás alkalmával tartott beszédét.

Tisztelt megjelent érdeklődők, kedves kollégák!

Három éve ilyenkor még nagy izgalommal tekintettünk az első kétéves, középfoku, esti tagozatos könyv- és papirrestaurátor osztály 1981 őszén esedékes indulása elé, most pedig már a második végző osztály munkáiból rendezett bemutatóra gyülehetünk össze. Az tudja talán csak örömmel igazán megérteni, aki részese volt annak a mintegy nyolc éves küzdelemnek, sok bizonytalanságnak, ami a könyvrestaurátor-képzést megelőzte. Az idén végző 13 restaurátorral immár 32-re emelkedik azok száma, akik ebben az iskolarendszerű képzésben részt vettek, és középfoku könyvrestauratori szakképesítést nyernek.

Képzésünk arra irányult, hogy a könyvtári és levéltári anyag, valamint a muzeumok könyvei és papíralapú műtárgyai restaurálásához az alapvető elméleti, gyakorlati és etikai ismereteket a tanulók elsajátítsák. A képzésben már gimnáziumi vagy más középiskolai érettségivel rendelkező, könyvtárban, levéltárban, muzeumban, esetleg más, a könyvvel kapcsolatos területen dolgozó - elsősorban könyvkötő szakképesítéssel rendelkező - tanulók vehettek részt, akik rajzi és művészettörténeti oktatásban a Képző- és Iparművészeti Szakközépiskolában részesültek, a szakmai elméleti és gyakorlati képzést pedig az Országos Széchényi Könyvtár restaurátor osztályainak restaurátoraitól, vegyészeitől kapták. A szakmai gyakorlati órákat az OSZK restauráló műhelyeiben, valamint a KMI kémiai laboratóriumában tartottuk. Az idén végző évfolyamból hatan könyvtárban, öten muzeumban dolgoznak, egy tanuló megyei levéltárból, egy pedig az ÁKV-től jött. A felvételnél heten rendelkeztek könyvkötő szakmunkás bizonyítvánnyal, de - magánuton - a többi hat tanulónak is el kellett sajátítania a két év során a könyvkötés azon alapismereteit, amelyek a könyvrestauráláshoz nél-

különbözhetetlenek. A könyvkötés különböző mértékű ismerete, a megfelelő gyakorlat hiánya természetesen sok nehézséget okozott a képzésben, és ez a végeredményben is érzékelhető.

A szakmai gyakorlati képzés tulnyomó része a második évben történt. A gyakorlati terv - ami a papír-dokumentumok széles körére és a könyvkötések restaurálására terjedt ki - úgy épült föl, hogy az egyszerűbb kézi papírjavításokat igénylő munkákkal kezdve, egyre többféle károsodást mutató anyagot restauráltak a hallgatók a második év első félévében, majd az utolsó félévben került sor a restaurált könyvlapok bekötésére és eredeti kötések restaurálására, végül az érettségi vizsgamunkák elkészítésére. Ez utóbbiakat nem a tanév keretében, hanem az osztályvizsgák letétele után, önálló munkával készítették el.

A tanév során a hallgatók mindegyike restaurált 18-19. századi, rongypapírra nyomott, és 19-20. századi, facsiszolat tartalmu papírra készült aprónyomtatványokat. A 18-19. századiakat maguk festette papírba bekötötték, a facsiszolatot papírokat a megfelelő vegyi kezelés után laminálással erősítették meg. Mindenki restaurált egy oklevél-féle dokumentumot, amelyeken penészkárosodás, vas-gallusz tintával írott szövegek, rányomott sellak-pecsétek voltak. Ugyancsak mindenkinek kellett néhány folio 18. századi levéltári iratot és egy-egy - általában kézzel színezett - térképet restaurálni. Az iratok penésztől erősen rongáltak, a térképek szakadtak, hiányosak, gyűröttek, piszkosak voltak. A tárlókban és a velük szemben elhelyezett székeken ezekből a dokumentumokból láthatnak majdnem teljeskörű bemutatást, valamint könyveket is, olyanokat, amelyeknek papíryanagát kevéssé kellett javítani, inkább a kötés helyreállítása vagy új - bőr-, ill. pergamen - kötés készítése volt a feladat. Több dokumentum mellett elhelyeztük a restaurálás előtti állapotot és a restaurálás néhány mozzanatát bemutató fényképeket is. Néhány tárlóban érettségi munkák is láthatók, ezek írott és fényképes dokumentációja a tárló tetején van elhelyezve. A jobboldali asztalon lévő könyvek a tanév során készültek, némelyik igen komoly belső javító-munkával és jelentős bőr-kiegészítésekkel. A középső és a baloldali asztalon érettségi vizsgamunkák láthatók, írott és fényképes dokumentációjukkal együtt.

Az érettségi munkák értékelése során megállapítottuk, hogy a munkák zömét a tanulók igen színvonalasan oldották meg, és a dokumentáció tanúsága szerint tudatosan alkalmazták a tanult kezelési módokat, technológiákat. Érettségi vizsgamunkájára a 13 tanuló közül egy közepes, négyen "jó" minősítést, nyolcan pedig jelest kaptak, közülük öten külön dicséretet is.

Kérem, úgy tekintsék meg ezt a kiállítást, mint a különböző képességű, érzékű, képzettségű emberek tanulási folyamatában készült munkadarabok bemutatóját, amely darabok nem mindegyike tökéletes, de hiven tükrözik az anyagokkal és a tárgyakkal való birkózás nehézségeit. Figyelmükbe ajánlom az érettségi munkák dokumentációját; ezekből képet nyerhetnek az alkalmazott technológiák és a felhasznált anyagok sokféleségéről.

*

A kiállítást - a nyitvatartás összesen mintegy 10 órája alatt - 80-100 érdeklődő szakmabeli, könyvtáros és papíripari szakember tekintette meg.

AZ MKE 16. VÁNDORGYÜLÉSE /Szeged, 1984. aug. 2-4./

A Magyar Könyvtárosok Egyesülete idei, 16. vándorgyűlésének résztvevőit Szeged kánikulai meleggel fogadta. Ugyanilyen hőfoku volt a fogadtatás a Somogyi-könyvtár munkatársai részéről, akik a vándorgyűlés ideje alatt nem lankadó kedvességgel, figyelmességgel látták el házigazdai teendőiket.

A vándorgyűlés szakmai értékelését az előző évek gyakorlatához hasonlóan tudományos és szakfolyóirataink vállalják, az OSZK Hiradó olvasóinak be kell érniük néhány szubjektív gondolattal, amelyek a vándorgyűlés kapcsán kívánnak nyilvánosságot.

Először is néhány szó a szakmai programokról. Igéretesnek tűnt a nyitó plenáris ülés. Ha mégsem váltotta be a reményeket, annak az az oka, hogy sokan - magam is - talán az erősítő, talán az akusztika miatt roppant nehezen értettük az előadókat. Így aztán nemcsak a Sportcsarnokban megüledett hőséget lehet ezért hibáztatni, ha az ezernél több résztvevőből a szünet után jó, ha három-négyszázan maradtunk. Ugyanez lehet a magyarázata a záró ülésen tapasztalt létszámnak is - bár akik visszariadtak, nem jól következtettek, ugyanis ekkorra a meleget megszoktuk, az erősítő pedig örvedetesen megjavultak. Telt ház volt viszont az egyes szekciók rendezvényein. A szekcióülések - a vándorgyűlés hagyományait követve - egyazon időben voltak, jelen esetben péntek délelőtt. Így aztán nem csoda, ha 10 óra után az ember loholó kollegákkal találkozott Szeged utcáin, akik az egyik szekcióról a másikra rohantak, hátha ott is elcsipnek még valamit. Maximum azt érte így el az ember, hogy miután az egyik szekció előadását meghallgatta, a vitát otthagya elérte egy másik szekción a hozzászólásokat. Sajnos nem érzem magam olyan jó szervezőnek, hogy e gyakorlat módosítását merném javasolni, csupán nyilvánosan gondolkodva megkérdem: nem lehetne-e lépcsőzetesen kezdeni a szekcióprogramokat azok kedvéért, akiket egyformán vonz 2-3 szekció programja is. Hiszen a fenti módszerrel lavírozva két szekció között fél 9-től 12-ig, ezután 3-ig "szabad foglalkozás" címszó alatt lehetett választani városnézés vagy könyvtárlátogatás között amire a délutáni záróülés után is maradt idő.

Egyéb programok:

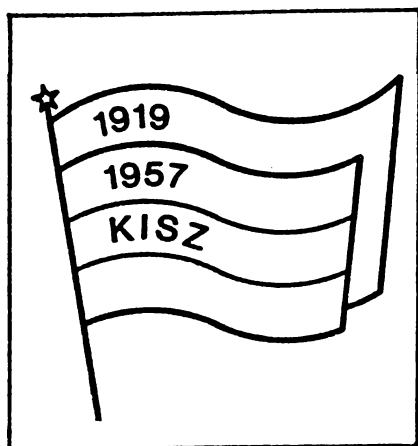
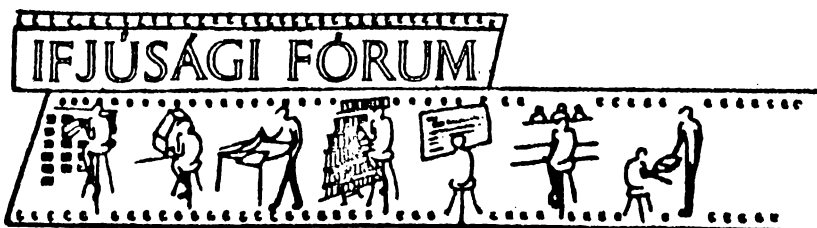
Somogyi-könyvtár megtekintése: azt hiszem, nekünk OSZK-soknak különösen érdekes volt látni ezt a szép új könyvtárat, már csak ezért is érdemes volt Szegedre utazni.

Faust a Szegedi Szabadtéri Játékok keretében: az újságokban már olvashattuk komoly műértők nem túl lelkes kritikáját - ezzel szemben tübbünknek nagy élmény volt mind a Dóm tér az esti ünnepi kivilágításban, mind maga az előadás.

Baráti találkozó: a programban meghirdetettől azt hallottam, hogy jól sikerült, ugyanezt mondhatom a maszek szervezéséről is.

A szervezők energiájából arra is futotta, hogy szombat délelőtt két egész napos, vala mint két rövid program közül választhattunk érdeklődésünktől, időnktől és pénztárcánktól függően. Mind a négy csábító volt, biztos vagyok benne, hogy a többi három is olyan kellelmesen valósult meg, mint amit én választottam.

Nagy Zsoltné

A Közalkalmazottak Szakszervezete 1984. június 15-17-én első ízben rendezett országos ifjúsági találkozót, ezzel lehetőséget adva a fiataloknak tapasztalatcserére és arra, hogy szakszervezeti és szakmai vezetőknek feltehessék kérdéseiket. Az OSZK KISZ-szervezete és szakszervezete részéről öten /Szelesi Rózsa, Papp Andrásné, Vári Zoltán, Váriné Kudelka Genovéva, Csúcs Dalma/ vettünk részt e rendezvényen.

A megnyitó után Bukta László, a SZOT titkára közvetlen hangú, tömören összefoglalt, őszinte előadásban tájékoztatott bennünket hazánk gazdasági helyzetéről, s az ezzel kapcsolatos gondokról, feladatokról. Elhangzott, hogy a jövőben az áremelések indokolásakor nyíltan kell fogalmazni /világgazdasági árák követése, vagy a költségvetési egyensúly fenntartása, vagy a vásárlóerő visszafogása az oka/. Ismertette azokat a szélsőséges véleményeket is, melyek a kivezető utat a munkanélküliség vagy az infláció útján képzelnék el, azonban ezeket nem vállalhatjuk. Szólt arról, hogy tervezik a bérszabályozás és az adórendszer reformját, a nyugdíjrendszerről pedig valószínűleg 1985 végén születik politikai döntés.

Szombat délelőtt szakmai rétegtalálkozókra került sor. A közművelődési fórumon a Művelődési Minisztérium és a Közalkalmazottak Szakszervezete képviselőinek tehetünk fel kérdéseket. Hasznos volt megtudni, hogy az ország különböző részeiből érkezett könyvtáros, népművelő fiatalok hasonló problémákkal küzdenek /anyagi megbecsülés, ügyeleti díj, tudományos kutatómunka lehetősége stb./. Az OSZK dolgozóinak nevében Szelesi Rózsa szólalt fel, s felsorolta a könyvtárosokat élénken foglalkoztató kérdéseket, pl. a vári építkezés pénzügyi fedezete, gép-felszereltség bővítése, közlekedés, étkezés stb.

Délután több szellemi vetélkedő zajlott párhuzamosan: Kapcsoltam, Fele sem igaz,

Sporttörténet, A szakszervezetek 40 éve, Hivatalos nyelvünk /Grétsy László vezetésével/. "Színeinkben" a Vári házaspár remekelt a Fele sem igaz játékban, és előkelő 2. helyen végeztek. A Hivatalos nyelvünk vetélkedőn Szelesi Rózsa és Csúcs Dalma törte a fejét és a nyelvét, több-kevesebb sikerrel.

Hétvége lévén a szórakozás sem maradhatott el. Pénteken este a Bartók Kórust hallhattuk, majd tornabemutatót láttunk. Ezután üditő, jó hangulatu órát töltöttünk el Nagy Bandó András, Nádás György humoristák és az Atléta trió jóvoltából. A program végén választani lehetett video-diszkó vagy az István, a király című film megtekintése között.

Szombaton a Madách színház művészei adtak zenés műsort, majd a Bojtorján együttes koncertjét hallgattuk meg. Az estét ismét diszkó zárta, az érdeklődők pedig beszélgethettek Koltay Gábor filmrendezővel.

A rendezvények sorát tarkította még a szocialista országok kulturális központjai által rendezett kiállítás, SZÜV számítógépes játékok bemutatója, a BRFK ifjúságvédelmi kiállítása, honvédségi technikai bemutató, a BM kutyabemutatója.

Reméljük, hogy ezt a gazdag programu találkozót több hasonló követi majd.

Csúcs Dalma

AZ 1984. ÉVI IFJÚSÁGI PARLAMENT

A parlament megrendezése - az illetékes KISZ- és szakszervezeti érdekképviselői szervek bevonása mellett - az állami-gazdasági szervek feladata. Ez azt jelenti, hogy a parlamentért minden szinten a megfelelő állami-gazdasági vezető a felelős, lévén állami fórum.

A parlamentek általános formája az, hogy a tanácskozást az összes fiatal közvetlen részvételével rendezik meg. A parlamenteken szavazati joggal általában 30 éves korig lehet résztvenni. A 30 éves felső életkori határ bevezetése új, a mostani parlamenteken első ízben alkalmazott szabály. Célja, hogy a tanácskozás az ifjúságot közvetlenül érintő, valós kérdésekkel nyomatékosabban foglalkozzon.

Kivételes esetben, az illetékes KISZ- és szakszervezeti szerv kezdeményezésére és egyetértésével, a szavazati jogu résztvevők felső korhatára magasabb, legfeljebb azonban 35. életévben is meghatározható /pl. az OSZK esetében/.

A parlament akkor határozatképes, ha munkahelyi-intézményi szinten a tényleges dolgozó fiatalok több mint 50%-a jelen van. A határozatképesség hiányát a felügyeleti szervnek azonnal be kell jelenteni!

Az írásbeli dokumentumtervezeteket az illetékes KISZ és szakszervezeti bizottságoknak meg kell küldeni. A parlamentet a dokumentumok megküldése után 4 héttel későbbi időpontra lehet összehívni. A parlament helyét és időpontját legalább 2 héttel a megrendezés előtt közölni kell a szavazati jogú fiatalokkal, biztosítva részükre az írásbeli dokumentumok tervezeti megismerésének lehetőségét.

Az 1984. évi Ifjúsági Parlamentek feladatai

1. Elemézzék az ifjúsági törvény és annak végrehajtását szolgáló helyi intézkedési tervek végrehajtását, az előző parlamenteken elhangzott javaslatok megvalósulását.
2. Minősítsék a korábbi parlament óta eltelt időszakban az intézményi pénzeszközök ifjúságpolitikai célú felhasználásának tapasztalatait.
3. Vitássák meg a következő parlamentig terjedő időszakra szóló intézkedési tervek tervezetét, a vállalati pénzeszközök ifjúságpolitikai célokra történő felhasználásáról összeállított tervezetet, és gyakorolják a határozatban előírt, ezzel kapcsolatos egyetértési jogukat.
4. Mozgósítsanak a munkahely előtt álló gazdasági és egyéb feladatok teljesítésére, a jól szervezett munkára, a munkafegyelem erősítésére stb. Tegyenek javaslatokat a vállalat, intézmény tevékenységének javulására.
5. Teremtsenek fórumot arra, hogy az ifjúság széles körei megismerjék a KISZ KB-nak az egyes ifjúsági rétegeket érintő határozatait, a SZOT 1983. június 22-i állásfoglalását a szakszervezeti mozgalom ifjúsági munkájának helyzetéről és továbbfejlesztésének feladatairól, mozgósítsanak ezek végrehajtására.
Nyujtsanak lehetőséget a KISZ érdekképviseleti és érdekvédelmi jogosítványainak érdemi gyakorlására.

Az Ifjúsági Parlamentek napirendje és kötelezően előkészítendő dokumentumai

Napirend:

1. Beszámoló /tartja az intézmény vezetője/
2. Vita a beszámoló, az intézkedési terv és az ifjúságpolitikai célú pénzeszközök felhasználásának tervezete felett /kérdések, interpellációk, javaslatok/.
3. Válaszadás a kérdésekre, javaslatokra /válaszadás a helyszínen, de legkésőbb írásban 30 napon belül/.
4. Szavazás /állásfoglalás a vezetői beszámoló elfogadásáról, valamint az ifjúságpolitikai

célu pénzeszközök felhasználási tervéről, egyetértési jog gyakorlása az Intézkedési tervvel kapcsolatban, a szavazások eredményét a jegyzőkönyvben dokumentálni kell!/.

Dokumentumok:

1. Beszámoló
2. Intézkedési terv tervezete
3. Ifj.pol. célu pénzeszközök felhasználásának terve
4. Jegyzőkönyv

A KISZ feladatai

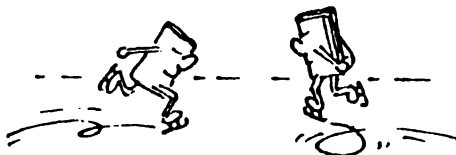
A KISZ valamennyi szerve és szervezete az IP-k előkészítésével, lebonyolításával, értékelésével kapcsolatos politikai, mozgósító és szervezőmunkával járuljon hozzá, hogy az Ifjúsági parlamentek:

- segítsék elő az MSZMP Ifjúságpolitikájának megvalósulását,
- szolgálják a szocialista demokrácia fejlesztését, a fiatalok közéleti aktivitásának fokozását, erősítsék a fiatalokban a szűkebb és tágabb környezetük iránti felelősséget,
- erősítsék a KISZ tömegbefolyását.

Igényeljük az írásbeli dokumentumok határidőre való elkészítését és eljuttatását.

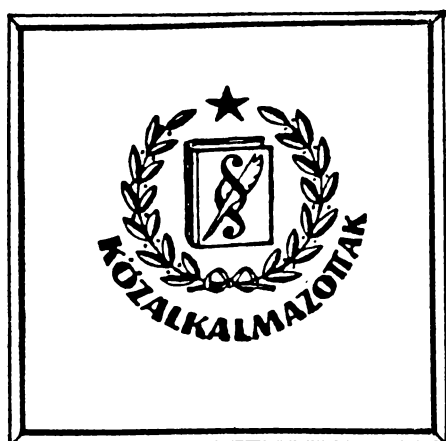
A KISZ-szervezetek az IP-eket követően kísérik figyelemmel a parlamenteken felvetett javaslatok sorsát, az ott meg nem válaszolt kérdésekkel kapcsolatban a válaszadás helyzetét, az Intézkedési tervek végrehajtását.

Szeles Rózsa
KISZ-titkár

KÖNYVTÁRUNK ÉLETERŐL

BEMUTATKOZIK AZ SZB ÚJ TITKÁRA

1966-ban végeztem az ELTE könyvtár-latin szakán, és ugyanebben az évben kezdtem szolgálatomat az OSZK-ban, szept. 1-én. A Hirlaptárba - akkor még egy szervezeti egységbe - kerültem, s azóta sem mozdultam el onnan; ma az Olvasószolgálat hirlaptári csoportjához tartozom. Igen jó kollektívát találtam a Hirlaptárban; szeretettel fogadtak, sokat segítettek és bizony alaposan rászorultam erre, mert az egyetem hiányosan készített fel ennek az igen speciális ismereteket követelő gyűjteménynek a gondozására. Nekem minden új és érdekes volt, nem győztem betelni a munkával: a képeslapokkal, ujságokkal, a nyilvántartásokkal, mindennel, ami csak kezembe került.

Nem telt el sok idő és rájöttem, mennyire beleszerettem szakmámba, ebbe a gyűjteménybe. Személyes ambícióim szerencsésen találkoztak a hatvanas esztendőök végén létrejött könyvtártörténeti bizottság programjával, a hirlaptári állomány kialakulásáról írhattam dolgozatot az OSZK Évkönyvbe. Sajtótörténetből doktoráltam 1979-ben, Bél Mátyás ötletszerűen magyarázgatott lapjáról, a latin nyelvű Nova Posoniensia-ról.

1966-ban kezdtem dolgozni - mint már előbb jeleztem - az akkori KFKC-ben, mely a Hirlaptár kerétei közt működött. Közvetlen főnököm Gordon Miklósné volt, aki - a régiek még emlékezhetnek rá - igen aktív szerepet vállalt könyvtárunk életében a szakszervezet elnökéeként. Az ő biztatására vállaltam kisebb feladatokat szakszervezetünkben amellet, hogy vezetőségi tag lettem az akkor igen színes és tartalmas munkát végző KISZ-ben. A társadalmi szervezetekben végzett munka során az állományon kívül alaposan megismertem a kollégákat. Rövidesen a SZB tagja lettem /Gyulai Árpád titkársága idején/, majd bizalmi, főbizalmi, és végül az első főosztály főbizalmi helyetteseként dolgoztam. E funkciómban ért az önök kitüntető bizalma, titkárrá történt megválasztásom. Kétségtelenül nehéz időszakban bízták rám e tisztséget, mégis készséggel vállaltam, mivel talán sikerült érzékeltetnem az elő-

zók során, milyen szorosan kötődöm a könyvtárhoz, a kollektívához: hisz keresve sem található jobb iskolát könyvtárunknál a tanulni vágyó értelmiségi.

Három hónapja vagyok SZB-titkár, látom a megoldatlan feladatok sorát, közöttük két döntőt: a Várba való költözést és a bérkérdés rendezését. Ez utóbbiakra kell koncentrálnom szakszervezeti tevékenységemet, érthetően kevesebb gondot fordíthatok más egyébire. Ugy vélem, hogy hosszú időre meghatározza életünket e két tényező, és ne is vegyék zokon, ha minden más egyéb háttérba szorul az SZB beleegyezésével mindaddig, míg többé-kevésbé nem rendeződik két kiemelt feladatunk. Meg kell azt is mondanom, milyen korlátozott, szorosan vett a szakszervezeti lehetőségem a Várral kapcsolatban, s még kilátástalanabb lenne helyzetem, ha nem támaszkodhatnék kollektívánkra. Világosan kell látnunk, hogy egyedül mi vagyunk képesek a gyűjtemények gondozására, feladataink ellátására. Mindez megtisztelő, de nem könnyű munka: akár a költözésre gondolunk, akár jövődő várbeli szolgálatunkra. Adottak külső körülményeink, bármennyire akarnánk, aligha változtathatunk feltételeinken. Mégsem reménytelen helyzetünk, ha elődeinkre gondolunk, akik nehezebb körülmények között - két világháború idején - meg tudták őrizni a könyvtár gyűjteményeit, súlyát, hírnevét, sőt növelték azt. Mi sem tehetünk mást akkor sem, ha esetleg erőnkön felül próbára tesznek bennünket jövődő feladataink. Az új nemzeti könyvtár olyan lesz, amilyenné majd mi teszünk. Erőt meríthetünk abból, hogy igen sokan állnak mellettünk manapság: a Közalkalmazottak Szakszervezetének vezetősége, a kerületi Pártbizottság, sőt anyagi erejétől függően a minisztérium is. Bizvást remélem, ha mi eleget teszünk kötelességünknek, nem marad adós dolgozó társadalmunk sem, hiszen mégis csak országos ügy nemzeti könyvtárunk sorsa.

Dr. Illyés Katalin

